

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Grafik Tasarım Ana Sanat Dalı Programı

**ETKİLİ GAZETE SAYFA TASARIMINDA,
GRAFİK TASARIMIN ÖNEMİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan: **Özlem KIZIL**

İSTANBUL, 2013

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Etkili Gazete Sayfa Tasarımında, Grafik Tasarımın Önemi ” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Özlem KIZIL

ONAY

Tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Özlem KIZIL

ÖZET

ETKİLİ GAZETE SAYFA TASARIMINDA, GRAFİK TASARIMIN ÖNEMİ

Özlem KIZIL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Engin UĞUR

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Tasarım Ana Sanat Dalı

Temmuz 2013 – 100 sayfa

Her gün insanların satın alma isteği duyacağı gazeteyi sunmak hem gazetecilik yönünden hem matbaacılık yönünden çok özverili bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkmaktadır. Ne kadar gazetecilik ve matbaacılık açısından çok ileri teknolojiler kullanılıyor olsa da insan emeği yoğun bir çalışma olmazsa olmaz gerçeğidir. Gazetenin alıcının satın alma tercihinin de sunum şekli de büyük önem taşımaktadır. Gazetenin ister kapak sayfaları olsun isterse iç sayfa tasarımları haber ve her türlü bilginin rahat görülebildiği ve okunabildiği koşulu birinci öncelikte tasarlanmaktadır. Fakat zamanla yarışın ve farklı görsel kimlikte sunabilmenin verdiği nedenlerden dolayı ideal ilkelerin dışına çıkılarak göze ve algıya çok uygun olmayan tasarımlarda ortaya konulabilmektedir. Tezimde ülkemizdeki ulusal gazetelerin kapak tasarımlarının ideal açıdan teknik ve sanatsal kriterlere göre değerlendirmesini yapmaya ve bu değerlendirmeyi yapmak için grafik tasarımın teknik bilgilerini ortaya koymaya çalıştım. Bugüne kadar gazete tasarımında kullanılan teknolojileri ve tasarım sonuçlarına yer verdim. Yer verdiğim bilgiler doğrultusunda değerlendirmemi yapmaya çalıştım.

Anahtar Kelimeler : Gazete, etkili tasarım, görsel kimlik

ABSTRACT

IMPORTANCE OF GRAPIC DESING IN EFFECTIVE NEWSPAPER PAGE

Özlem KIZIL

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Engin UĞUR

Master's Thesis , Main Arts Department of Graphic Design

July 2013 – 100 pages

Published a newspaper everyday which exist eagerness to buy on people is that result of dedicated efforts either nesprinting or typography. Even if the advanced technology is used for typography, publicism; the human effort is sine qua non of this. Desing of the newspaper is so important to be given prefence by buyer. First of all, the newspaper is desinged t oto see clearly all griff on either cover pages or inner pages of newspaper. However, cause of racing and monitör different visual type desings, some newspapers can be far away from ideal principle and can not content visual meterial. I try to display in my thesis, i evulate in terms of ideal technical and artistic values the cover pages of national newspapers and i try to importance of technical information of graphic desing to maket his evulation. I explain the Technologies and result of desing which are using newspaper desing. I want to evulate in light of those knowledgements.

Keywords: Newspaper, efficient design, visual identification

ÖNSÖZ

Gazetecilik; İster haber boyutu olsun ister matbaa boyutu olsun her gün tekrarlanan ve zamanla yarışan bir yapısı vardır. Bu hızlı yapısında her gün okuyucunun gazete alma isteğini sağlayacak temel unsur verdiği haber yapısı olmaktadır. Fakat haber kaynaklarının hemen hemen aynı olduğu günümüzde gazete tercihinde haberin sunumu önem kazanmıştır. Bu durum okuyucunun rahat, kolay ve hızlı okumasını sağlayacak beklentilere göre gazete tasarımının yapılmasını ön plana çıkartmaktadır.

Gazete tasarımında her gazetenin kendine ait görsel kimliğinin sınırları içinde kalarak ve hızlı bir çalışma temposunda görsellerin başlıkların ve yazıların en iyi kombinasyonda tasarlanması grafik tasarımcının becerisine göre şekillenmektedir. Gazete tasarımında günlük değişen haber miktarı ve önemi tasarımcının bazen işini kolaylaştırdığı gibi bazen de zorlaştırmaktadır. Özellikle önemli haberlerin yığıldığı bir tercihte hepsini kapak sayfalarına sığdırma mücadelesi yaşanabilmektedir. Çoğunlukla daha fazla haber sığdırabilmek adına okuması zor ve karmaşık tasarımlar oluşturulabilmektedir.

Günümüzde grafik tasarımın her alanında olduğu gibi gazete tasarımında ileri teknolojik imkânlar tasarımcının işini çok kolaylaştırmaktadır. İyi bir tasarım birikimi, gelişmiş teknolojileri kullanma becerisi ile harmanlandığında teknik ve estetik açıdan çok kaliteli tasarımlar yapmak kaçınılmazdır.

Ülkemiz genel olarak okuma ve özellikle gazete okuma alışkanlığı alt seviyelerde olan bir yapıya sahip bulunmaktadır. Bu nedenle okuma ağırlıklı gazete tasarımından daha ağırlıklı görsellere bakma yönünde gazete tasarımlarından oluşmaktadır. Gelişmiş ülkelerde yazı ağırlıklı tasarımlar daha kolay olmaktadır. Görsellerin fazla olduğu gazete tasarımında görsellerin tipografik unsurlarla çok iyi entegre olduğu tasarım yapmak daha zor bir çalışma yapmayı gerektirmektedir. Ülkemizde yayınlanan gazetelerin gizli kahramanları her gün rutin olarak gelen haber ve reklamlara göre en iyi tasarımı yapma mücadelesi veren grafik tasarımcılardır. Tezimde her gün büyük bir özveri ile hazırlanan ulusal gazetelerin kapak tasarımlarını; günümüze kadar oluşmuş olan teknik ve sanatsal bilgi, ilke, kavram ve olgular çerçevesinde değerlendirmeye çalıştım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
RESİMLER LİSTESİ	xii

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problemin Tespiti	1
1.2. Çalışmanın Amacı	1
1.3. Araştırma Metodolojisi	1
1.4. Ünitelerin Planı	1

2. BÖLÜM

GRAFİK TASARIMIN TARİHSEL SÜRECİ

2.1. Giriş	2
2.2. Türkiye’de Grafik Tasarımın Gelişimi	3
2.3. Ülkemizde Grafik Tasarım Alanında İnsan Kaynaklarının Tarihsel Gelişimi.....	5
2.4. Grafik Tasarım Çalışmalarındaki Teknolojik Gelişmeler	7

3. BÖLÜM

GRAFİK TASARIM KAVRAM VE İLKELERİ

3.1. Tasarım Nedir?	9
3.2. Grafik Tasarım Nedir?	9
3.3. Tasarım Elemanları	11
3.3.1. Çizgi	11
3.3.2. Biçim	12
3.3.3. Renk	13
3.3.4. Ton (Değer)	14
3.3.5. Doku	16
3.3.6. Ölçü	17
3.3.7. Yön	19
3.4. Sayfa Tasarımı	20
3.5. Sayfa Tasarımının Temel İlkeleri	20
3.5.1. Bütünlük	21
3.5.2. Denge	23
3.5.2.1. Simetrik Denge	25
3.5.2.2. Asimetrik Denge	26
3.5.2.3. Radyal Denge	28
3.5.3. Görsel Hiyerarşi.....	29
3.5.4. Görsel Süreklilik.....	31
3.5.5. Vurgu	32

4. BÖLÜM

GAZETE VE GAZETE TASARIMI

4.1. Gazete ve Gazeteciliğin Tarihsel Gelişimi	34
4.2. Gazete Tasarım Öğeleri / Bileşenleri.....	36
4.2.1. Fotoğraf	36
4.2.2. İllüstrasyon	41
4.2.2.1. Reklam İllüstrasyonları.....	43
4.2.2.2. Yayın İllüstrasyonları	44
4.2.2.3. Bilimsel ve Teknik İllüstrasyonlar	45
4.2.3. Tipografi	47
4.3.4. Logo	49
4.3.5. İnfografik	50
4.4. Gazete Sayfa Tasarımı	55
4.4.1. Gazete Sayfa Tasarımında Harf Seçimi	56
4.4.2. Başlık Düzenlemede Harf.....	60
4.4.3. Metin Düzenlemede Harf	65
4.4.4. Sütun Arası Düzenleme	67
4.4.5. Sütun Takibi	68
4.5. Sayfa Düzeni	69
4.5.1. Klasik Sayfa Düzeni	69
4.5.2. Çağdaş Sayfa Düzeni	71
4.5.1. Bulvar Tipi Sayfa Düzeni	71
4.5.2. Modüler Sayfa Düzeni	73

5. BÖLÜM

ÜLKEMİZDE YAYINLANAN ULUSAL GAZETELERİN ÖN VE ARKA KAPAK SAYFALARININ TASARIM ANALİZİ

5.1. Ülkemizde Yayınlanan Ulusal Gazetelerin Ön ve Arka Kapak Sayfalarının Tasarım Analizi	76
---	----

6. BÖLÜM

SONUÇ

6.1. Özet	93
6.2. Çalışmanın Literatüre Katkısı.....	96
6.3. Araştırma Kısıtları	96
6.4. Geleceğe Yönelik Çalışma Alanları	96
KAYNAKÇA	97
ÖZGEÇMİŞ	100

KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltmalar

Açıklama

SND
(SOCIETY FOR NEWS DESIGN)

Ulusal Gazetelerin Haber Tasarım
Cemiyeti

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Ana ve Ara Renkler	14
Şekil 3.2. Ton Değer	15
Şekil 3.3. Birbirine Benzer Renklerin Gruplaşma Özelliğini Gösteren Örnek.	21
Şekil 3.4. Birbirine Benzer Şekillerin Gruplaşma Özelliğini Gösteren Örnek.	22
Şekil 3.5. Simetrik Denge	25
Şekil 3.6. Asimetrik Denge	27
Şekil 3.7. Asimetrik - Simetrik ve Denge Unsurlu Gazete Sayfa Tasarımları .	27

RESİMLER LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Cumhuriyet Dönemi Tasarımcılarından İhap Hulusi.....	5
Resim 2.2. Büyük Mecmua Dergisi Kapağı	5
Resim 3.1. Rengin algılanması	13
Resim 3.2. Desen Tasarımında Ton Değer Kullanımı.....	15
Resim 3.3. Doğanın Dokusu	16
Resim 3.4. Yapay Doku	16
Resim 3.5. Afiş Tasarımda Yapay Doku Kullanımı	17
Resim 3.6. Gazete Sayfa Tasarımında Ölçü	18
Resim 3.7. Gazete Sayfa Tasarımında Yön Kavramı.....	19
Resim 3.8. Tasarımda Renk Bütünlüğü	23
Resim 3.9. Aynı Türden Ürünlerin Bütünlüğü	23
Resim 3.10. Tasarımda Çapraz Denge.....	24
Resim 3.11. Tasarımda Simetrik Denge	26
Resim 3.12. Radyal Denge İle Tasarlanmış Gazete Sayfa Tasarımı	28
Resim 3.13. Tasarımda Görsel Hiyerarşinin Yanlış Kullanımı.....	29
Resim 3.14. Tasarımda Görsel Hiyerarşinin Doğru Kullanımı	30
Resim 3.15. Tasarımda Görsel Süreklilik.....	31
Resim 3.16. Tasarımda Vurgu	33
Resim 4.1. Takvim-i Vekayi, İstanbul'da Türkçe Yayımlanan İlk Gazete	34
Resim 4.2. Ceride-i Havadis, İkinci Türkçe Gazete	35
Resim 4.3. Tercüman-ı Ahval, İlk Sivil Gazete.....	35
Resim 4.4. Görselli ve Görselsiz Tasarımı	37
Resim 4.5. Gazete Sayfa Tasarımında Görselin Yönü	38
Resim 4.6. Görsel Algı Merkezi	39

Resim 4.7. Görsel İlgi Merkezi Birleşmesine Bir Örnek.....	40
Resim 4.8. Sayfa Tasarımında İllüstrasyon Kullanımı	42
Resim 4.9. Reklam İllüstrasyonu.....	44
Resim 4.10. Yayın İllüstrasyonu	45
Resim 4.11. Bilimsel İllüstrasyon.....	45
Resim 4.12. Teknik İllüstrasyon.....	46
Resim 4.13. Tipografik Çalışma Örneği.....	47
Resim 4.14. Gazete Sayfa Tasarımında Tipografinin Kullanımına Örnek.....	48
Resim 4.15. Zaman Gazetesi Logosu	49
Resim 4.16. Hürriyet Gazetesi Logosu.....	49
Resim 4.17. Milliyet Gazetesi Logosu	50
Resim 4.18. İnfografik Örneği.....	51
Resim 4.19. İnfografik Örneği.....	52
Resim 4.20. İnfografik Örneği.....	53
Resim 4.21. Başlık Düzenlemelerine Örnek Gazete Sayfaları.....	61
Resim 4.22. Başlık Düzenlemelerine Örnek Gazete Sayfaları.....	61
Resim 4.23. Tipo tekniğiyle basılan klasik sayfa düzenine örnek bir gazete ...	70
Resim 4.24. Ofset tekniği ile basılan çağdaş sayfa düzenine örnek gazeteler..	71
Resim 4.25. Bulvar tipi gazeteye bir örnek	72
Resim 4.26. Modüler Dizayn İle Hazırlanmış Gazeteye Bir Örnek.....	74
Resim 5.1. Hürriyet Gazetesi Ön Kapak	77
Resim 5.2. Hürriyet Gazetesi Arka Kapak	78
Resim 5.3. Milliyet Gazetesi Ön Kapak	79
Resim 5.4. Milliyet Gazetesi Arka Kapak	80
Resim 5.5. Cumhuriyet Gazetesi Ön Kapak.....	81
Resim 5.6. Cumhuriyet Gazetesi Arka Kapak.....	82

Resim 5.7. Posta Gazetesi Ön Kapak	83
Resim 5.8. Posta Gazetesi Arka Kapak	84
Resim 5.9. Akşam Gazetesi Ön Kapak.....	85
Resim 5.10. Akşam Gazetesi Arka Kapak.....	86
Resim 5.11. Sabah Gazetesi Ön Kapak	87
Resim 5.12. Sabah Gazetesi Arka Kapak	88
Resim 5.13. Haber Türk Gazetesi Ön Kapak	89
Resim 5.14. Haber Türk Gazetesi Arka Kapak	90
Resim 5.15. Zaman Gazetesi Ön Kapak.....	91
Resim 5.16. Zaman Gazetesi Arka Kapak.....	92

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problemin Tespiti

Ülkemizde yayınlanan ulusal gazetelerin kapak tasarımlarının; grafik tasarım ilke, kavram ve tekniklerine göre değerlendirilip, yorumlanması.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın, gazete sayfa tasarımları hazırlayanlara, grafikerlere ve konu ile ilgilenen araştırmacılara yol gösterici olması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırma Metodolojisi

Gazetenin tarihsel gelişimi, grafik tasarımın teknik ve teknolojik alt yapısı ortaya konularak, ülkemizdeki gazetelerin ön ve arka kapak sayfalarının bu bilgiler doğrultusunda analiz edilip, yorumlanması şeklinde oluşturulmuştur.

1.4. Ünitelerin Planı

Tezimde yer alan konularla ilgili bölümler şu şekildedir: ikinci bölümde; Türkiye’de Grafik Tasarımın Gelişimi ve Grafik Tasarım Çalışmalarındaki Teknolojik Gelişmeler bölümü oluşturulduktan sonra, üçüncü bölümde; grafik tasarım kavram ve ilkeleri oluşturuldu. Bu bölümde; grafik tasarım elemanları, grafik ve sayfa tasarım ilkeleri, görsel hiyerarşi konularına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde; gazete ve gazete sayfa tasarımı bölümü oluşturularak, gazete, gazeteciliğin tarihi, gazete tasarım öğeleri / bileşenleri, fotoğraf, illüstrasyon, infografik, klasik, çağdaş, bulvar, modüler sayfa düzenleri konuları yer almaktadır. Beşinci bölümde; Ülkemizde yayınlanan ulusal gazetelerin ön ve arka kapak sayfalarının tasarım analizi konusuna yer verilmiştir.

2. BÖLÜM

GRAFİK TASARIMIN TARİHSEL SÜRECİ

2.1 Giriş

Artan rekabet ortamında haber ve içerik yanında haberin ve içeriğin nasıl sunulması gerektiği de önem kazanmıştır. İçerik ve sunum uyumu çok iyi harmanlanarak farklı kültürel katmandaki geniş okuyucu kitlesinin beklentilerini cevap veren bir gazete sunmak zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Görsel açıdan iyi düzenlenmeyen sayfa tasarımları içeriğin gücünün kaybolmasına neden olmaktadır. Haber ve bilgiler en etkin görsel ve yazılı öğelerle ve en uygun ölçülerde sunulduğunda gerçek değerine ulaşabilmektedir. Bir haber ve bilginin görme, dikkat çekme ve algılama döngüsü gözün ve beynin bütünleşik faaliyetleri sonucunda gerçekleşir. Bazen görülen bir unsur dikkat etmeyi gerektirmeyecek bir görsellikte olduğu değerlendirilmesi ile bir sonraki yoğunlaşma aşamasına geçemez. Okuyucunun ilgisini çekebilmek ve istediği bilgi ve enformasyonu en kolay ulaşmasını sağlayabilmek sunum becerisinin bir sonucudur. Bu denge sağlandığında gazete fark edilebilir okumaya değer bulunabilir. Diğer gazetelerden farklı bir kimliğe sahip olduğu anlaşılır.

İçeriğin rengine, boyuna, şiddetine göre yapılan tasarım haberi şekillendirir ve gazeteye farklı bir özellik katar. İçeriğin yanına bir de güzellik eklenince tasarımda taşlar yerine oturmuş demektir. Bir gazete tasarımcısının temel amacı bu çerçevede olmalıdır.

2.2. Türkiye’de Grafik Tasarımın Gelişimi

“Türk grafik resim sanatının grafik eser olarak en eski öncüleri; minyatürleri, yazı levhaları, tekke resimleri ve taşbaskı halk resimleridir.” (Aslıer, 1983:48).“Türk grafik sanatların asıl gelişimi; Osmanlı Devleti dönemindeki ilk matbaanın üzerinde sekiz sene hazırlık yaptıktan sonra 18. yüzyılda, İbrahim Müteferrika tarafından kurulması ve ilk kitabı “Vankulu Lügatı”(31 Ocak 1729), ilk resimli kitap olan “Tarih-i Hind-i Garbi”(1730) ve coğrafya üzerine hazırlanmış olan “Kitab-ı Cihannüma” vb. yapıtların basımlarının gerçekleştirilmesidir.

Osmanlı imparatorluğunda zorlu dönemler geçiren matbaacılık sektörü, devlet yönetiminde yenilik ve düzeltmelere gidilmesi yolunda büyük çaba harcayan ve Yeniçeri ocağını ortadan kaldıran II. Mahmut’un “Takvim-i Vakayi” (31 Ekim1831) adlı ilk Türk gazetesini yayımlaması ile gelişimi daha da ivme kazanmıştır. Bunu“Ceride-i Havadis” (31 Temmuz 1840) ve ilk özel gazete olan “Tercüman-ı Ahval”izlemiştir.

“Tanzimat sonrasında sanayileşme başlamış, kol gücüyle çalışan makinelerin yerine havagazıyla ve petrole çalışanlar geliştirilmiş, buna bağlı olarak da gazete, dergi, kitap “basılı kâğıt” artmış, günlük yaşamın bir parçası olmaya yüz tutmuştur.” (Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi, Cem Ofset, İstanbul, 1988).

Grafik tasarım kavramından ayrı düşünölemeyecek olan baskı sanatı tekniğı, taş basma (litografi) tekniğidir. Genelde harita ve kitap basmakta kullanılmıştır. Asker okullarında baskı tekniğini öğreten hoca Ali Rıza, “Köroğlü”, “Ferhat ile Şirin”, “Dünya Güzeli” gibi renkli levhalara taş basma yapılmış halk kahveleri duvarlarına asılan resimleri Türk Baskı Grafığı Sanatının öncüleri sayabiliriz.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yeni kurulan Türk Devleti’nin kimlik oluşturma çabalarında önemli bir grafik tasarımcı ve ressam İhap Hulusi’ dir. Almanya’ da eğitim gören Hulusi, Türk grafik sanatlar tarihinin Cumhuriyet döneminde, bir öncü olarak kabul edilmiştir. Yaptığı çalışmaları ve eserleri günümüzde hala varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Yine aynı dönemde

yaşayan ve titiz tasarımlara imza atmış olan dönemin afiş ustası Kenan Temizan'ın da önemli bir yeri vardır.

“Sait Maden'in, özellikle kitap kapaklarının düzenine getirdiği yenilik, bir çığır açılmışçasına bu alanda çekici örneklerin hızla yayıldığı bir dönem başlatmıştır. Özel tiyatroların afiş konusuna önem vermeleri, Mengü Ertel'in araştırmacı çalışmalarına destek olmuştur. Kongre ve festival afişleri alanında da etkinliği olan Mengü Ertel, bazen resimsel değerlerin ağır bastığı ve özel sergilere bile konu olan afiş çalışmalarısıyla, grafik sanatlarına karşı beğeni ve ilgi düzeyinin yükselmesinde önemli bir rol oynamıştır. Türkiye'de, afiş ve kitap kapaklarında çarpıcı ve uyarıcı ifade olgularına dönük biçim araştırmaları yapan Erkal Yavi; Grafik etkinliklerinde önemli bir payın sahibi ve Karagöz motiflerinin modern stilizasyonu ile oluşturduğu işlerinde, yerel biçim anılarının kullanım yöntemi konusunda en çok bilgi veren sanatçı olan Yurdaer Altıntaş; grafik duyuru anlayışında kavramları daha da güçlendiren Bülent Erkmen; grafik düzene uyarıcı mesaj simgelerini katan Reha Yalnızcık” (Tansuğ, 1993:334-335), illüstratif anlayışı içinde ama aslında kavramsal dışavuruma sahip Sadık Karamustafa (Sarıkavak, 1994:24) ve bu alanda çalışmalar yapan Aydın Erkmen, Emre Çağatay gibi bir çok sanatçı yetişmiştir. Emin Barın (modern hat çalışmaları yapmıştır), Namık Bayık (grafik eğitiminde rolü vardır), Mesut Manioğlu, Faris Erkman gibi grafik sanatçıları görülmektedir.

“1950'li yıllar grafik sanatları için atılım dönemi olmuştur. Bu dönemde Türk kültür ve sanatından izler taşıyan afişler ve geleneksel halk kültürü öğelerini işleyen tasarımlar yapılmıştır. 1960 sonrası ülkemizde kentleşme sürecinin artması, üretimin çeşitlenmesi, 1970 ve sonrasında siyasi hareketlerin yoğunlaşmasıyla, grafik sanatlar daha çok ön planda yer almaya başlamıştır” (Tepecik, 2002: 22).

1960 sonrası ülkemizde kentleşme sürecinin artması, üretimin çeşitlenmesi, 1970 ve sonrasında siyasi hareketlerin yoğunlaşması ile grafik sanatlar daha çok ön plana geçmiştir.

1962'de Mustafa Aslıer tarafından İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek okulunda kurulan özgün baskı atelyesinin de yaşlı genç pek çok sanatçı çalışmış; Bedri Rahmi Eyüboğlu, Aliye Berger, Cihat Burak, Erol Deneç, Mustafa

Pilevneli, Ergin İnan, İsmail Türemen, Fevzi Karakoç, Kadri Özayten, Sabiha Eren gönül örnek eserler yapmışlardır. Çeşitli özgün baskı teknikleri, sanatçılarımıza yeni anlatım olanakları deneme yolunu açmış böylece sanatçı kendi resim dilinin de daha kolay bilincine varmıştır. Özgün baskı tekniği ile eserler yapan diğer önemli sanatçılarımız arasında Mustafa Aslier, Mürşide İçmeli, Fethi Kayaalp, S. Saim Tekcan, Fevzi Karakoç, Güngör İplikçi'yi sayabiliriz.

Kaynak: (Tepecik, 2002:22).
Resim2.1. Cumhuriyet Dönemi Tasarımcılarından İhap Hulusi Çalışması.

Kaynak: (Tepecik, 2002:22).
Resim2.2. 1917'de Çıkarılan Büyük Mecmua Dergisi Kapağı.

2.3. Ülkemizde Grafik Tasarım Alanında İnsan Kaynaklarının Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de grafik tasarım konusunda uzmanlaşma Cumhuriyetin İlanı'ndan sonra başlamıştır. 1920'lerde; Münif Fehim, İhap Hulusi ve Kenan Temizan gibi tasarımcılar, kitap kapağı, afiş ve basın ilanı alanında yaptıkları nitelikli çalışmalarla Türk grafik tasarımına öncülük etmişlerdir (Ketenci ve Bilgili, 2006: 286). "Afiş ve kitap kapağı ressamlığı ile piyango bileti, spor oyunları, şişe etiketi, pul dizaynı gibi işler, uzun yıllar İhap Hulusi ve Kenan Temizan gibi sanatçılar tarafından hazırlanmıştır. Almanya'da eğitim görmüş olan bu iki tasarımcının çalışmalarında, Alman grafiğinin yazı ve resim

öğelerini yapısal bir bütünlük içinde kavrayan inşa ilkesinin egemen olduğu görülmektedir” (Tansuğ,1993: 332).

“Türkiye’de grafik tasarım eğitimine ilk kez, 1933 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’nde Mithat Özer öncülüğünde açılan afiş atölyesinde başlanmıştır”(Ketenci ve Bilgili, 2006: 286).Türkiye’de bu dönemlerde açılan okullara “Avrupa’daki hareketler örnek oluşturmuştur. Özellikle 1919 yılında Almanya’da kurulan Bauhaus okullarında uygulanan ve sanat ile endüstri arasında işbirliğini savunan eğitim anlayışı, tüm dünyada yeni kurulmakta olan birçok tasarım okuluna örnek olduğu gibi, ülkemizdeki sanat okullarında da uygulanmıştır.

1957 yılında İstanbul’da açılan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu’nun amacı, endüstriyel sanatlar ve tasarım alanında öğrenim görmüş uzmanlar yetiştirmek olmuştur. Bu okulun tasarıma ağırlık veren eğitim anlayışı kısa sürede olumlu sonuçlar vermiştir. Basın, reklâm, dekorasyon, seramik ve tekstil sektörün de çalışan firma ve kuruluşlar işe alacakları elemanlarda uzun süre “Tatbiki mezunu olma” şartı aramışlardır. Güzel Sanatlar Yüksek Okulu’na benzer nitelikte bir tasarım eğitimi vermek amacıyla 1970’li yıllarda Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu açılmıştır” (Becer, 1999: 114).

“1982 yılında uygulamaya konulan Yüksek Öğretim Kanunu ile güzel sanatlar ve tasarım dallarında eğitim veren Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, üniversite statüsü içine alınmıştır. Güzel Sanatlar Akademisi Mimar Sinan Üniversitesi, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ise Marmara Üniversitesi bünyesinde Güzel Sanatlar Fakültesi adını alarak öğretimlerine devam etmiştir” (Ketenci ve Bilgili, 2006: 286).

“Grafik eğitiminin yaygınlaşmasıyla Türkiye’de yaratıcı özelliklere sahip, nitelikli tasarımcılar yetişmeye başlamış; afiş, amblem, broşür, kapak tasarımı, etiket, basın ilanı, TV grafiği gibi alanlarda başarılı çalışmalar yapılmıştır. Basılı iletişim teknolojisinin ülkemize oldukça geç girmiş olması, grafik tasarım eğitiminin diğer görsel sanat dallarına göre henüz emekleme

döneminde olması gibi nedenler; Türk tasarımcıların uluslararası düzeyde söz sahibi olmasını geciktirmiştir” (Becer, 1999:115).

1980’lerden sonra Mimar Sinan ve Marmara Üniversitelerinin dışında ülkemizin farklı üniversitelerinin güzel sanatlar Fakültelerinde Grafik Bölümü açılarak sektörün ihtiyaç duyduğu grafik tasarımcıları yetiştirmeye başlamıştır. Günümüze kadar yaklaşık 30 farklı üniversitede grafik bölümü eğitim faaliyetinde bulunmaktadır. Bunun yanında 1990 ‘ lar dan sonra meslek yüksek okullarının bünyesinde grafik ve matbaacılık programları açılarak matbaa ve grafik sektörünün ihtiyaç duyduğu ara insan gücü yaygın bir şekilde yetiştirilmeye başlanmıştır. Günümüzde devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesinde 50 farklı üniversitede grafik veya matbaacılık programı olarak eğitim verilmektedir. Ayrıca teknik ve Endüstri meslek liselerinin bünyesinde de yaygın bir şekilde grafik ve matbaacılık programları açılarak sektörün ihtiyacı olan eğitilmiş insan kaynakları yetiştirilmektedir.

1980’lerden sonra matbaa ve grafik alanındaki teknolojik gelişmeler ülkemizde yakinen takip edilerek gazetecilik, yayıncılık ve matbaacılık alanlarında büyük bir kurumsal yapı oluşmuştur. Bu yapının ihtiyaç duyduğu insan kaynakları büyük oranlarda eğitilmiş kişiler tarafından karşılanmaktadır.

1980’lerden öncesinde ustalık çıraklık sistemi ile karşılanan iş gücü 1980’lerden sonra gelişmiş teknolojilerde eğitimin vazgeçilmez bir zorunluluğunu ortaya koymuştur. Milli Eğitim Bakanlığının ve Yüksek Öğretim Kurumunun diğer sektörlerde olduğu gibi grafik ve matbaacılık alanında doğan ihtiyacı karşılayacak açılımı yapmış olması ülkemizde Dünya standartlarında kalifiye iş gücünün oluşmasını sağlamıştır.

2.4. Grafik Tasarım Çalışmalarındaki Teknolojik Gelişmeler

Hızla gelişen teknoloji çağıyla birlikte grafik tasarımlarında da büyük gelişmeler olmuştur. Günlük yaşantıda her şey nasıl teknolojinin etkisinde kaldıysa grafik tasarım ürünleri de bu hızla etki altında kalmıştır. Günümüzde artık bilgisayarsız bir grafik tasarım ortamı olmadığı gibi, bilgisayarlar reklâm ajanslarının en önemli aracı haline gelmiştir. Yapılan tasarımlar neredeyse tamamen bilgisayar teknolojisinin yardımı ile ortaya çıkmaya başlamıştır. Ancak bilgisayarların, yaratıcılığın yerini asla alamayacağı, sadece ürün

tasarımında yaratıcılığını koyan tasarımcıya, sonuçlara kolay ve daha çabuk ulaşmada yardımcı unsur olabileceği düşünülmektedir.

Teknolojik gelişmeler, öncelikle endüstriyel üretimi, ardından da buna bağlı olarak ulaşımdan, iletişime kadar tüm toplumsal yapıyı etkilemektedirler.

Dünyada ve ülkemizde uzun yıllar boyunca grafik tasarım çalışmaları resim sanatına yakın araç gereç ve malzemelerle sanatsal beceriye dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. II. Dünya savaşından sonra Avrupa ve ABD’de geliştirilerek kullanılmaya başlanılan foto dizgi teknolojileri, gazete ve dergilerin başlık dizgilerinde kullanılmaya ve düz metin dizgileri elektrikli mekanik daktilolarda hazırlanmaya başlanmıştır. 1960’lardan sonra grafiker tarafından hazırlanan çalışmanın baskı tekniğinde basılabilecek malzemeye dönüşmesini sağlayan reproduksiyon teknolojileri kullanılmaya başlanmıştır. Reproduksiyon kameraları, kontak kopya cihazları ve en önemlisi de renk ayırım teknolojileridir. 1970’lerin ikinci yarısında Steve Jobs tarafından kurulan Apple firması bugünkü masaüstü yayıncılık sisteminin ilk temellerini atmıştır. Önceleri bilgisayarda düz dizgi ile yapılan grafik çalışmaları çıktı alınana dek nasıl bir sonucun ortaya çıkacağı görülemiyordu. 1980 yılından sonra geliştirilen ne görürsen onu alırsın monitörlerinin geliştirilmesiyle grafik alanında büyük bir çığır açmıştır. Donanım alanında gelişmelerle paralel olarak grafik programlarında da 1980 den günümüze kadar geçen 30 yıllık sürede çok büyük gelişmeler olmuştur. Başlangıçta basit yazı, çizim ve boyama programları günümüzde çok yetenekli yazılımlara bırakmıştır. 1990’lardan sonra internetin tüm Dünyada yaygınlaşmaya başlamasıyla grafik çalışmalarının da kişisel ve ülkesel sınırları ortadan kalkarak global bir yapıya dönüşmüştür.

Önceleri sanatsal becerilerle yapılan grafik tasarım çalışmaları günümüzün masaüstü yayıncılık teknolojiler ve internet yardımıyla kompozit bir yapıya dönüşmüştür. Günümüzde donanımları ve yazılımları en iyi şekilde bilip kullanabilen yetenekli bir grafiker kabul edilmektedir. Fakat grafiğin kendine özgü sanatsal taleplerine cevap verebilmek sanatsal bakış açısını yakalayabilen grafik sanatçıları tarafından karşılanmaktadır.

3. BÖLÜM

GRAFİK TASARIM KAVRAM VE İLKELERİ

3.1. Tasarım Nedir?

Tasarım (design) sözcüğü Latince kökenli designare' den türemiştir ; anlamı bir şeye işaret etmektir.

Günümüzde tasarım kavramı, hayatımızın pek çok alanında kullanılmaktadır. Genel anlamda insan zihninde bir yaratıcılık süreci sonucunda oluşan fikir ya da formların gerçek dünyaya hizmet eden birer obje haline getirilmesi olarak tanımlanabilir.

Tasarım bir yaratma sürecidir. Genel bir ifade ile; “Tasarım, insanın kullandığı nesnelere ile yaşadığı çevreyi, fiziksel ve ruhsal gereksinimleri doğrultusunda çağın estetik ve teknik değerleri ile yeniden üretmesi ya da düzenlemesidir” (Ergür, 1997:387).

“Tasarım; bir tasarlama eylemi sonucunda beliren ve asıl yapının gerçekleştirilmesi sırasında yönlendirici olan proje, çizim, maket ve buna benzer ürünlerin tümüdür” (Sözen, ve Tanyeli, 1983:46).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi tasarım, sadece grafik bir olgu değildir. Kullandığımız tüm eşyalar bir tasarım sürecinden geçtikten sonra mevcut şekillerini almışlardır. Zihinde başlayan süreç tasarımın uygulamaya geçmesiyle somutluk kazanır ve tasarım en kullanışlı halini alana kadar devam eder. Bu özelliğiyle tasarımın ucu açık bir süreç olduğunu söyleyebiliriz.

3.2. Grafik Tasarım Nedir?

Grafik kelimesi Yunanca “grafikos” ya da “graphein” sözcüğünden meydana gelir. Anlam olarak yazmak, çizmek, resmetmek, işret ve desen olarak tanımlanır (Temel Britannica, 1992:220). Sonu graf (graph) ile biten kelimeler, tasarlanan biçime göre görüntüleme anlamına gelir.

“Diğer bir tanımla, bilgilendirmek, mesaj vermek, basılmak ve kitle iletişim araçlarında kullanmak için yapılan çizim, yazı, resim ve bunların düzenlemeleri grafiktir” (Lynn, 1988:9). Estetik olması yanında grafiğin işlevsel açıdan da somut bir kullanıma tabi olması, yararlı bir nesne olması gerekir.

“Grafik tasarım günümüzün yorgun ve dalgın izleyicisinin mesaja ilgisini çekebilecek, yeni ve denenmemiş yolları araştırma ve bulma sürecidir” (Becer, 1999:49).

Grafik tasarımın ve tasarımcının amacı iletilmek istenen mesajı en dikkat çekici ve etkileyici bir biçimde hedef kitleye sunabilmektir.

Grafik sanatı işlevselliği nedeniyle diğer sanatlardan ayrılmaktadır. Her ne kadar estetik kalite önemliyse de en az onun kadar grafiksel ürünün somut bir kullanım alanının olması gerekmektedir. Bu nedenle iletişim araçları grafik tasarımının en hayati unsurlarından biridir.

Grafik tasarımcı güncel bir bilgiyi, düşünceyi ya da iletiyi çağdaş araç ve malzemelerle kitlelere sunmak zorundadır. Tipografi, grafik simgeler, afiş, illüstrasyon, kitap, dergi, animasyon ve gazeteler grafik tasarımın uygulama alanlarındandır.

Grafik çalışması yapılırken sanatçı üç temel özelliği takip eder.

- 1- Belirli bir sanatsal görüntüyü oluşturmada program yazmak
- 2- Yaratıcı bir konsept oluşturmada program yazmak
- 3- Temel olarak boya sistemi kullanmak ve geleneksel çizim yapma ve boyamaya uygun biçimde resim yapma. (Lansdown 1989: 56)

3.3. Tasarım Elemanları

Bir grafik tasarım ürününün oluşturulmasında kullanılan elemanlar şöyle sıralanmaktadır.

3.3.1. Çizgi

Tek başına yüzey ve hacim etkisi göstermeyen, bulunduğu yere göre ince uzun ve belli yollar izleyen görsel tasarım elemanıdır. Görsel unsurların ayrılması gerektiğini ifade eder.

Çizgiyi tanımlayacak olursak, bir noktanın verilen doğrultudaki uzantısı çizgidir. Genişliği ve uzunluğuna oranla kalınlığı çok azdır.

“Düz ya da kıvrımlı, kalın ya da ince, sürekli ya da kesik, grenli ya da keskin özelliklere sahip çizgiler tasarımda; objenin dikkat çekmesi veya iki obje arasına koyularak gözün onları birbirinden ayrılmalılarının sağlanması amacıyla, zaman zaman ise bazı mesajların iletilmesi için kullanılmaktadır” (Ketenci ve Bilgili, 2006: 281).

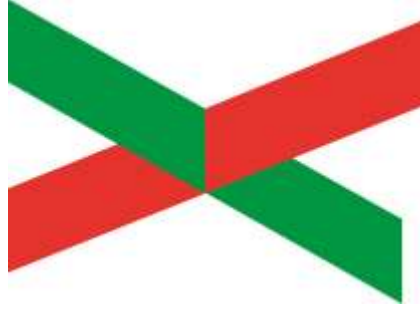
Çizgi genellikle,

- İki farklı değerin birleştiği yerde

- İki farklı yüzeyin birleştiği yerde

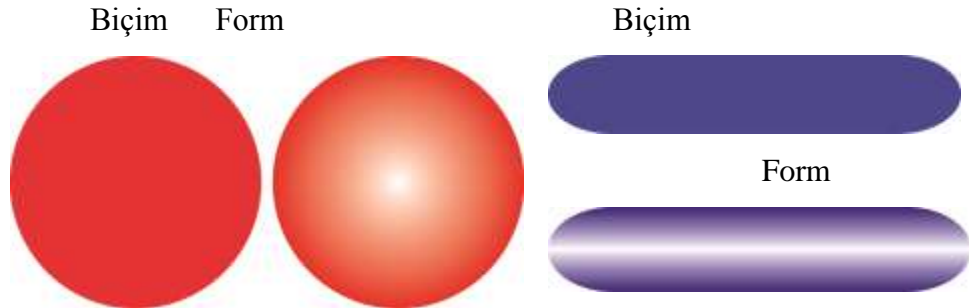
- İki farklı yüzeyin kesiştiği yerlerde görülür.

Çizgiler karakterlerine göre ve konumlarına bağlı olarak bazı mesajlar iletebilirler,

- Yatay Çizgi: Durgunluk
- Dikey Çizgi: Saygınlık
- Diyagonal Çizgi: Canlılık
- Kıvrımlı Çizgi: Zarafet (Becer, 1999:57).

3.3.2. Biçim - Form

“Görsel anlatımda rol oynayan önemli öğelerden biride biçimdir. Doğada var olan her cismin bir geometrik forma dayalı biçimi vardır. Fakat biçimlerde kendi aralarında büyük farklılıklar gösterir. Bir kısmı geometrik bir düzen içinde oldukları halde pek çokları tamamen serbest görünümlüdürler. Bu bakımdan biçimlerin birbiri ile bağlantısını kurabilmek güç ise yine de onları bir dönüşüm çemberi etrafında toplamak ve birbirleri ile kıyaslamak mümkündür” (Parlak, 2006: 79).

Biçim iki boyutlu düzlem üzerinde genellikle çizgilerin kullanılmasıyla, şekil almasıyla oluşur. Ama bu biçimin sadece çizgiyle oluşabildiği anlamına gelmez. Çizgiler kullanılmadan da bir alan renkle ya da dokularla kaplanarak biçim elde edilebilir.

Biçimleri geometrik ve organik olarak ikiye ayırabiliriz. Geometrik biçimlere üçgen, kare, daire, dikdörtgen, altıgen vb. örnek verebiliriz. Organik biçimlere ise doğada bulunan taş, yaprak, bulut gibi geometrik olmayan biçimleri örnek verebiliriz (Hurwitz ve Day, 1995:281).

Form ise bu biçimlerin 3 boyutlu olarak, derinlik hissini verilmesiyle bizlere yansıtılmasıdır. Aslında form bir illüzyondur. Mesela küp ya da piramit gibi 3 boyutlu formlar aslında iki boyutlu olan karelerin ve üçgenlerin ışık ve gölge yardımıyla 3 boyutlu hale getirilmesiyle oluşurlar.

3.3.3. Renk

Bir ışık kaynağının, cisimler üzerinden yansırarak kişi üzerinde oluşturduğu etkiye renk denilmektedir.

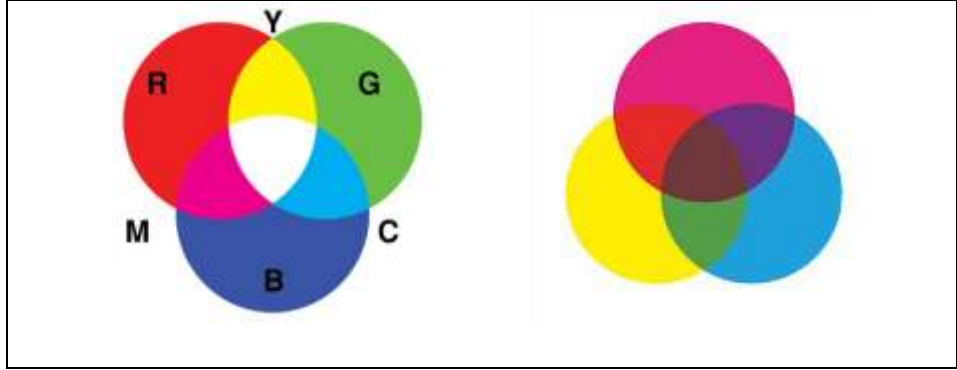
Kaynak: Altay, B.N. (2010).

Resim 3.1. Rengin algılanması

Bir tasarımın en önemli elemanı olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle bir tasarımcının insanların renk tercihlerini göz önüne alması gerekmektedir. Renklerin insanlar üzerinde psikolojik etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bir tasarım renklendirilirken de bu etkiler düşünülmektedir. Renkler sıcak, soğuk ve zıt (kontrast) renkler olarak gruplara ayrılmaktadır. Sıcak renkler; kırmızı,

turuncu, sarı, soğuk renkler; mavi, yeşil ve mordur. Zıt renkler de bir renk çemberinde karşılıklı gelen renklerdir. Buna göre; kırmızı-yeşil ile mavi-turuncu ile sarı-mor ile kontrastlık oluşturmaktadır. Zıt renkler tasarımın daha etkili görünmesini sağlamaktadır.

Sanatçılar kırmızı, sarı ve mavi renkleri ana renkler olarak tanımlarlar. Bu ana renklerin belirli oranlarda karıştırılmasıyla da ara renkler elde edilir.

Kaynak:http://dba.med.sc.edu/price/irf/Adobe_tg/models/rgbcmv.html

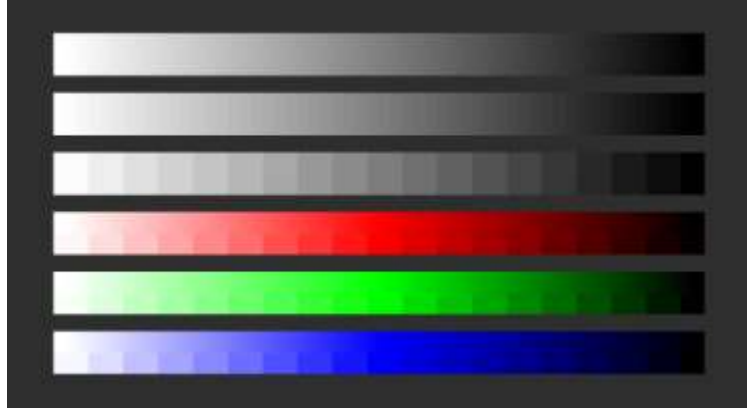
Şekil 3.1. Ana ve Ara Renkler

Grafik tasarımcının renk seçiminde dikkate alması gereken unsurlar şunlardır(Becer, 1999: 60).

- Rengin kültürel çağrışımı,
- Hedef kitlenin renk tercihi,
- Firma ya da ürünün karakteri ve kişiliği,
- Tasarımdaki yaklaşım biçimi.

3.3.4. Ton (Değer)

“Tasarım yüzeyleri üzerinde en çok, grinin çeşitlenmeleri ve siyah tonları izlenmektedir. Tasarımda kullanılan ton ve çizgi elemanları, kontrast oluşturmaktadır”(Becer, 1999: 60).

Kaynak: <http://www.formistan.com/cizim-atolyesi/190363-renk-renkler-renk-skalasi>

Şekil 3.2. Ton Değer

Genel olarak tonlama grinin çeşitlenmesi ya da siyah rengin kullanılmasıyla ilgilidir. Bir renk beyaz katılarak açık tonlara sahip olurken, siyah katılarak koyu tonlara sahip olur.

Kaynak: <http://www.yenimodamodelleri.com/cacharel-esarp-modelleri.html/yesil-bitki>.

Resim 3.2. Desen Tasarımında Ton Değer Kullanımı

3.3.5. Doku

Doku, bir nesnenin yüzeyinde çizgilerin bir araya gelmesiyle oluşan tasarım elemanıdır. Dokuda çizgiler yan yana ya da üst üste gelirler.

Kaynak : <http://www.sarvon.com/web.i338.doganin-dokulari-35>

Resim3.3. Doğanın Dokusu

Bir yüzey üzerinde dokunun varlığından söz edilebilmesi için, orada tekrarlara dayalı biçimsel bir düzen oluşturulması gerekmektedir. Grafik tasarımcı dokuları, kullandığı objeler ve düzlemlerle oluşturabildiği gibi özel üretilmiş kâğıtların dokularından da yararlanabilmektedir (Ketenci ve Bilgili, 2006: 282).

Kaynak : http://www.photoshopmagazin.com/banu_cinar/portfolyo/5551

Resim 3.4. Yapay Doku

Kaynak : <http://www.dersimizphotoshop.com/manip%C3%BClasyon/479-m%C3%BCzik-festivali-afi%C5%9Fi-tasarlamak.html>

Resim 3.5 Afiş Tasarımda Yapay Doku Kullanımı

3.3.6. Ölçü

Ölçü bir tasarım elemanı olmaktan ziyade, çizgi, renk, doku ve biçim gibi tasarım elemanlarının birbirleri arasındaki büyüklükleri ve tasarımda kapladıkları alanla ilişkilidir.

ŞAMPİYONLAR LİĞİ'NDE SON 8'E KALIRSAK FİNAL OYNARIZ

G.Saray'ın yeni teknik direktörü Necati Ağar, takımının kamp yaptığı Avusturya'da jüriyle açıklamalarda bulundu. Zaman'ın sorularına cevaplayan tecrübeli golcü, yeni transferleri değerlendirip, Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı: "Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

28 TEMMUZ Necati Ağar, İstanbul'da düzenlenen Şampiyonlar Ligi jürisiyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Avusturya'da yaptığı kampın ardından jüriyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı: "Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız. Necati Ağar, İstanbul'da düzenlenen Şampiyonlar Ligi jürisiyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Avusturya'da yaptığı kampın ardından jüriyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı: "Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Futbolu, G.Saray'da bırakmak istiyorum
Necati Ağar, İstanbul'da düzenlenen Şampiyonlar Ligi jürisiyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Avusturya'da yaptığı kampın ardından jüriyle açıklamalarda bulundu. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı: "Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Antalyaspor küme düşse çok üzülürdüm

Antalyaspor'un teknik direktörü Necati Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Antalyaspor'un teknik direktörü Necati Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Riera yeni sezonu bekliyor

Antalyaspor'un teknik direktörü Necati Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Antalyaspor'un teknik direktörü Necati Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde hedeflerini açıkladı. Ağar, takımının Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek finale çıkarsak, final maçı oynarız."

Kaynak : Zaman Gazetesi Arşivi

Resim 3.6. Gazete Sayfa Tasarımında Ölçü

"Tasarımda görsel öğeler tasarımın amacına uygun bir şekilde farklı ve değişik ölçülerde kullanılırlar. Büyük ölçüde kullanılan öğeler dikkat çekici ve etkileyici özelliğe sahiptir. Öğelerin farklı ölçülerde olması derinlik hissi verir" (Tunçel, 2008).

3.3.7. Yön

“Bir tasarım üzerindeki çizgiler ve noktalar değişik noktalara yönelerek bir hareket oluşturmaktadırlar. Tasarımcının sorumluluğu, vereceği mesaj doğrultusunda bu hareketi yönlendirmektir” (Becer, 1999: 62).

Kaynak : SND Arşivi

Resim 3.7. Gazete Sayfa Tasarımında Yön Kavramı

- Tasarım yüzeyinde kullanılan çizgisel, tipografik ve görsel unsurların yönü önemlidir.

- Tasarımda kullanılan unsurların yönü insan gözünü işaret edilen yöne doğru kaydırır.
- Örneğin; gazete haberinde yer alan insan fotoğrafı, ilgili habere doğru bakmalıdır.
- Ya da hareket eden unsurların önündeki boşluk arkasındaki boşluktan daha fazla olmalıdır.

3.4. Sayfa Tasarımı

“Sayfa tasarımı, Fransızca La mise en page’ nin karşılığı olarak dilimize yerleşmiştir. Anlamı sayfa düzeni yada sayfa tasarımı demektir. Eldeki yazıların, şekillerin önem sırasına ve okurun ilgisini çekecek şekilde iki boyutlu bir düzeyde düzenlenmesidir” (Tiryakioğlu, 2012: 7).

Sayfa tasarımındaki mesaj hedef kitleye başarılı bir şekilde iletilebilmesi için ilk olarak okuyucunun bakışının mesaja takılmasını sağlamaktır. Tasarım estetik ve çekici olmalıdır ki okuru yazıya, metne çekebilsin ve okutabilsin. Buradan da anlaşılabilceği gibi okurun dikkatini çekebilmek etkili ve dikkat çekici sayfa tasarımından geçmektedir.

3.5. Sayfa Tasarımının Genel İlkeleri

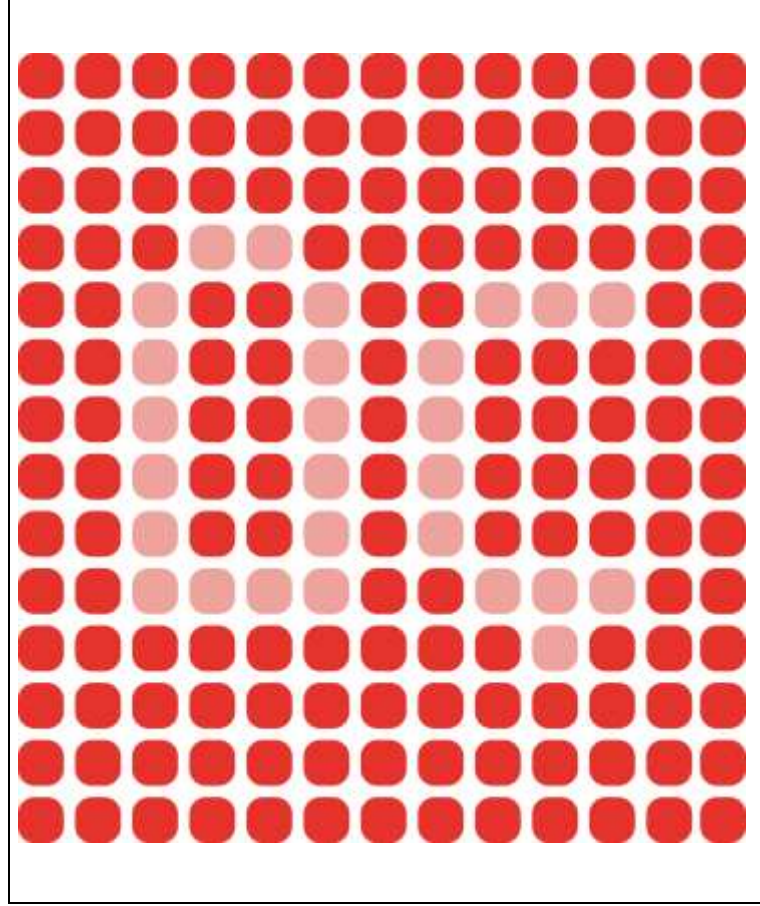
Bir sayfa üzerine yazı, resim gibi elemanları yerleştirirken, hiç şüphesiz bunu günümüz teknolojiyle herkes yapabilir, tasarımın etkili olması için ise bir takım ilkelere başvurmamız gerekir. Ragıp İstek (2004: 89)’e göre, “*sayfa tasarımını çekici hale getirmek tasarımcının görevlerinden biridir*”.

“Aslında tasarım da bir grafik tasarımdır. Ancak grafik tasarım kadar özgünlüğe sahip değildir. Grafik tasarımda kuralsızlık da kural olarak düşünülürken, sayfa tasarımında bazı kurallar vardır” (Tiryakioğlu, 2012: 13).

Sayfa tasarımı, tasarımı yapanın yaratıcılığı ve tarzı ile doğrudan ilgili olmasına karşın sayfa tasarımda genel olarak uygulanan yol gösterici temel prensipler, ilkeler vardır. Bunlar; bütünlük, denge, görsel hiyerarşi, görsel süreklilik ve vurgudur.

3.5.1. Bütünlük

Bütünlük ilkesi temelde, insanın önce bütünü daha sonra parçaları algılamasına dayanır. Herhangi bir nesneye baktığımızda ilk gördüğümüz nesnenin bütünüdür, daha sonra ayrıntılarla ilgileniriz. Bir tasarımda da bütünlük, görsel elemanların diğer elemanlarla ve tasarımın geneliyle tutarlılığına bağlıdır. “Aynı temel biçime, boyuta, dokuya, renge yada duyguya sahip unsurlar bir tasarımda ideal bütünlüğü oluştururlar. Bir tasarım içindeki görsel unsurlar bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirildiğinde, kompozisyondaki dağınıklığın ve parçalanmanın önüne geçilmiş olur” (Becer, 1997,72). Fakat bütünlük aynı ve benzer olmak demek değildir. Bütünlük sağlamak için, tüm elemanların benzer biçimde kullanılması tasarımda sıradanlık ve sıkıcılık yaratacaktır.

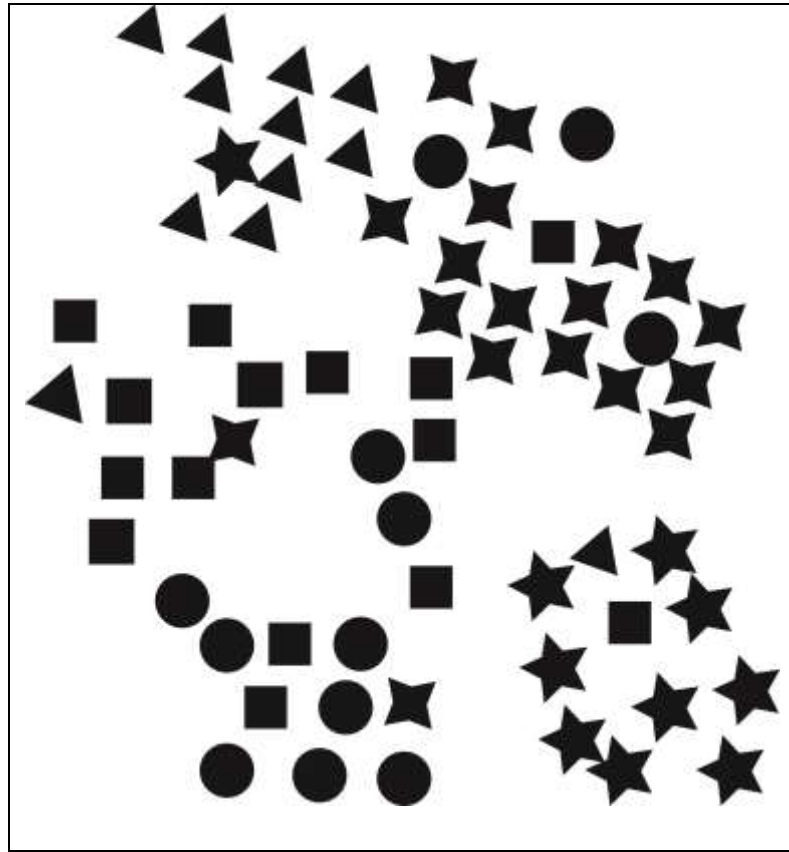

Kaynak : Özlem Kara

Şekil 3.3. Birbirine Benzer Renklerin Gruplaşma Özelliğini Gösteren Örnek

Bir tasarımda bütünlük oluşturmada bazı yöntemlerden yararlanmak olasıdır:

- Özellikle çoklu sayfalardan oluşan tasarımlarda tasarım yüzeyinin etrafını çevreleyen bordürlerin ölçüsünde tutarlılık, bütünlük sağlamada kullanılabilir. Emre Becer (1997, 72)'e göre, okuyucu bu benzerliği fark ederek bağımsız birimler arasında bütünlüğe dayalı bir ilişki kurar.
- Yazı karakteri seçimi bir tasarımda bütünlüğe etki eden faktörlerdendir. Birbirinden çok farklı yazı karakteri kullanımı, bütünlüğü olumsuz etkiler.
- Tasarımdaki görsel elemanları bütünlük oluşturacak şekilde yerleştirmede en yaygın kullanılan yöntemlerden biri de, eksen oluşturmaktır. Elemanlar bu hayali eksenlere dayandırılarak aralarında tutarlılık ve uyum sağlanabilir.

Kaynak : Özlem Kara

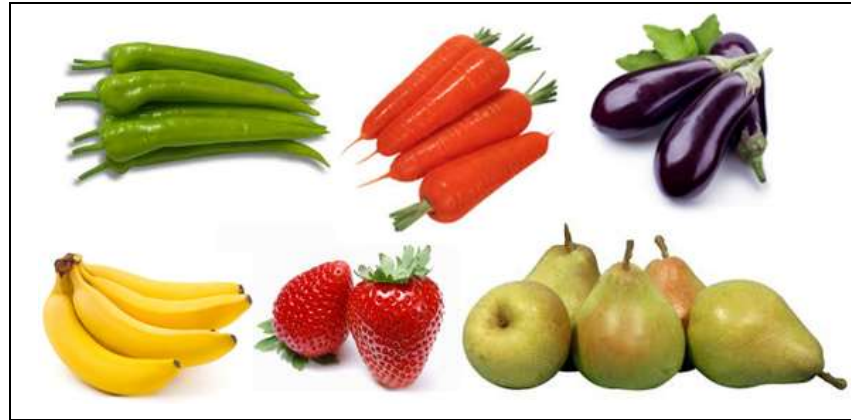
Şekil 3.4. Birbirine Benzer Şekillerin Gruplaşma Özelliğini Gösteren Örnek

- Tasarımdaki beyaz boşluklar da gerekli yerlerde kullanıldığında bütünlük oluşturmada yardımcı olurlar, çünkü beyaz boşluklar görsel elemanları sayfa üzerinde birbirinden ayırabilir yada birleştirebilir.

Kaynak : Özlem Kara

Resim 3.8. Tasarımda Renk Bütünlüğü

Kaynak : Özlem Kara

Şekil 3.9. Aynı Türden Ürünlerin Bütünlüğü

3.5.2. Denge

Eldeki materyallerin sayfa üzerine dengeli yerleştirilmesi ilk dikkat edilecek unsurdur. Eğer tasarımda denge sağlanamazsa kullanılan öğeler/bileşenler ortada kalır. Ancak denge mutlak eşitlik olarak

düşünülmemelidir. Mutlak eşitlik sıradanlık ve hareketsizliği de beraberinde getirir. Bu hiçbir görsel tasarımda kabul edilmez.

Kaynak : Özlem Kara

Resim: 3.10. Tasarımda Çapraz Denge

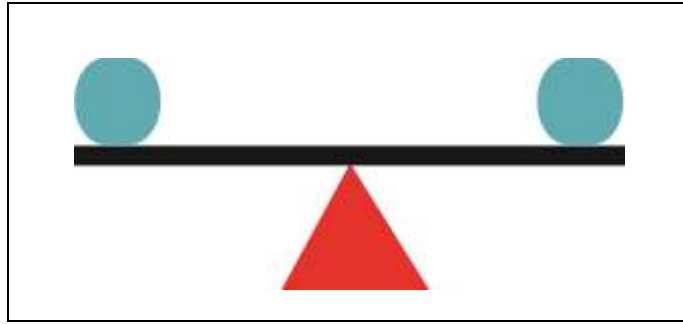
Tiryakioğlu (2012:14)' a göre sayfa tasarımında denge, ölçü, ton ve elementlerin pozisyonlarıyla elde edilir. Fotoğrafların, kullanılan tipografinin ya da illüstrasyonların sayfaya yerleştirirken dengeli olması gerekir. Kare şekiller mükemmel denge sağlarlar, fakat aynı zamanda monotonluk da yaratabilirler.

Tasarımlarda dengeyi simetrik, asimetrik ve radyal (merkezden çevreye) denge olmak üzere üçe ayırabiliriz.

3.5.2.1. Simetrik Denge

“İki yönlü simetri, eşit biçimsel özelliklere sahip elemanların bir eksen ile ortadan ayrılmış yüzeyler üzerine yerleştirilmesiyle sağlanır. Bu dengede bütün elementler bir eksenle ortadan ayrılmış yüzeyler üzerinde eşit uzaklıkta ve aynı ölçüdedir” (Tiryakioğlu, 2012: 15).

Tasarım elemanları tasarımda doğru yerlere konulmazlarsa dengesizlik oluşur, bu durumda dengeyi sağlayacak elemanlar tasarıma eklenmeli ya da dengeyi bozanlar tasarımdan çıkarılmalıdır. Simetrik dengeye aşağıdaki tahterevalli örneğini verebiliriz.

Kaynak: Özlem Kara

Şekil 3.5. Simetrik Denge

Simetrik denge gözetilerek yapılan tasarımlar daha güvenilir olduğundan ve kolay uygulandığından amatör sanatçılar tarafından sıkça kullanılırlar. Simetrik denge, adından da anlaşıldığı üzere, bir düzlemin her iki yanında ağırlık ve ton olarak eşitlik olarak tanımlanırken, asimetric dengede böyle bir eşitlikten söz edilemez. “Bir kompozisyonun simetrik yada asimetric dengeye dayalı olmasının en önemli kriteri, tasarımın konusu ve içeriğidir (Becer, 1997:66-67). Geleneğin, resmiyetin, otoritenin vurgulanacağı tasarımlarda simetrik denge tercih edilir. Diğer yandan simetri, dürüstlük ve saygınlığın psikolojik simgesidir.

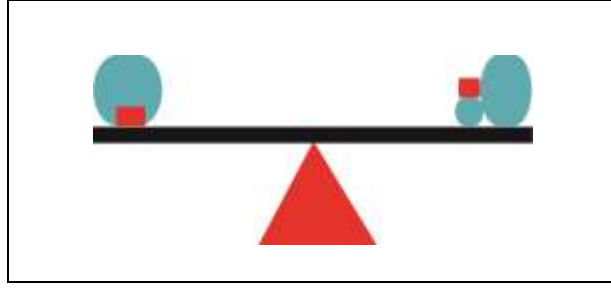

Kaynak : Özlem Kara

Resim: 3.11. Tasarımda Simetrik Denge

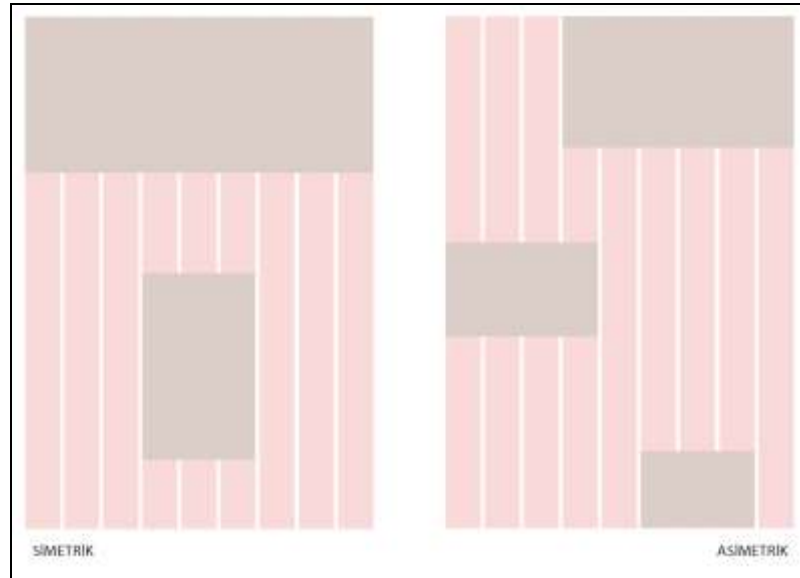
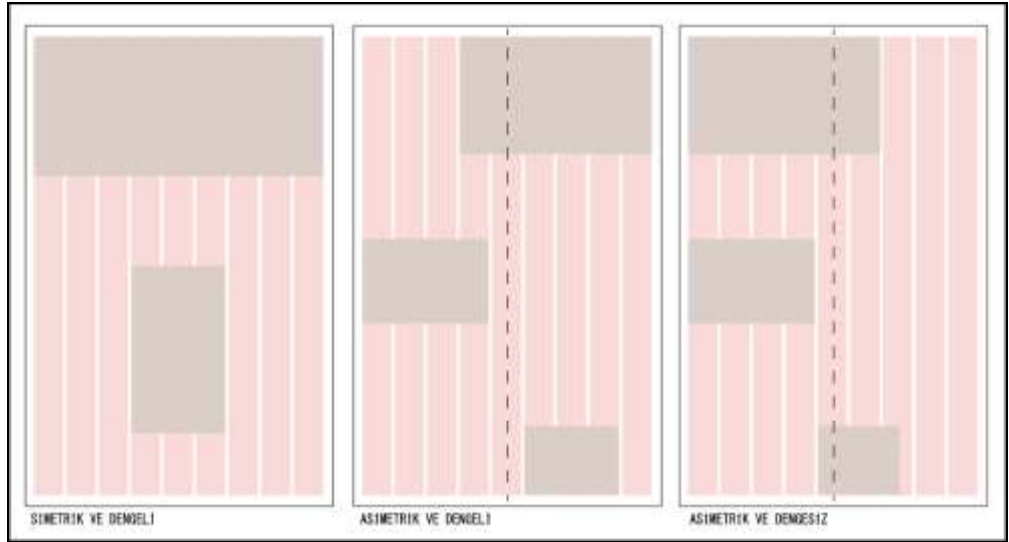
3.5.2.1. Asimetrik Denge

Asimetrik denge kullanılarak yapılan tasarımlarda cesaret ve sorgulama vardır. Bütün parçaları arasında orantı yada benzerlik yoktur. Modernist akımlar, asimetriyi birbirine benzemeyen görsel elementler arasında hareketli bir denge sağlayan bir kavram olarak almışlardır. (Tiryakioğlu, 2012: 16). Simetri katılık ve sınırlılığı, asimetri ise hayatı, eğlenceyi ve özgürlüğü simgeler.

Kaynak: Özlem Kara

Şekil 3.6. Asimetrik Denge

Kaynak: Özlem Kara

Şekil 3.7. Asimetrik - Simetrik ve Denge Unsurlu Gazete Sayfa Tasarımları

3.5.2.3.Radyal Denge

Bu tür tasarımlarda merkezdeki noktaya göre noktanın etrafında bir denge oluşturulur. Radyal denge daha çok simetrik olarak algılanır.

Kaynak: SND Arşiv

Resim3.12.Radyal Denge İle Tasarlanmış Gazete Sayfa Tasarımı

Batı kültürlerinde gözün sayfa üzerindeki takip sırası alışlageldiği üzere, sol üst köşeden sağ alt köşeye doğrudur. Fakat tasarımcı oluşturacağı görsel hiyerarşi sayesinde bu takip sırasını değiştirebilir. Görsel hiyerarşi oluşturmada sadece büyüklük küçüklük etkili değildir; renk, tonda açıklık-koyuluk, uzaklık yakınlık, sayfa üzerinde yerleşim ve beyaz boşluklar da etkili faktörler arasındadır.

3.5.4. Görsel Süreklilik

Çoğu zaman ritim duygusuyla paralellik gösteren görsel süreklilik olgusu okuyucunun gördüğünü daha iyi algılaması ve konuya ilgisinin devamlılığı için gereklidir. Görsel elemanların gözün hareketlerine uyacak şekilde ve algı sırasına göre yerleştirilmesi süreklilik sağlamak için yardımcı olabilir. Buna göre;

Görsel devamlılığı sağlaması için aşağıda unsurlar kullanılır.

- Aynı elemanların tekrarı ile oluşturulan düzenli ritimler.
- Birbirinden farklı görsel unsurların birbirini sıralı takip etmesiyle oluşan değişken ritimler.
- Tekrar edilen unsurların düzenli değişimi ve geçişi ile oluşan oluşumcu ritimler.

Kaynak: SND Arşiv

Resim 3.15. Tasarımda Görsel Süreklilik

d) Belli bir yüzey üzerinde akıcı bir şekilde görsel elemanların ani ve keskin değişiklikler göstermeden, yumuşak geçişli tekrarlarla yapılan ritim.

e) Ritim gözün normal hareketine uyacak şekilde olmalıdır. “İnsan gözü soldan-sağa, yukarıdan-aşağıya, büyükten küçüğe, koyudan açığa, renkliden renksiz, alışılmamış olandan, alışılmış olana doğru bir algılama izler.” (Becer, 1997:70)

Tasarımlardaki ritim ve hareketlilik birbirine çok yakın ve birbirleriyle bağlantılı kavramlardır. Hareket tasarımda hareket duygusu oluşturan, izleyicinin gözüne rehberlik eden, izlemesi gereken yolu ve sırayı gösteren bir kavramdır. İzleyiciyi tasarımın ilgi merkezine yöneltmek amacıyla kullanılır. Hareket bir çizginin eğimi, dokuların, biçimlerin ve renklerin tekrarı ile oluşur.

3.5.5. Vurgu

Sayfa üzerinde herhangi bir elemanı vurgulamak yada diğer bir deyişle öne çıkartmak için diğer elemanlarla arasında güçlü bir kontrast yaratmak gereklidir. Bu kontrast vurgulanmak istenen elemanın boyutunda, biçiminde, yerleşiminde, renginde ve onu çevreleyen diğer elemanlarla ilişkisinde yapılabilecek değişiklik ile sağlanabilir. Hatta Fikret Uçar (2004, 155)’a göre “*sayfa içindeki beyaz alan iyi şekilde kurgulandığında vurgu yaratmada etkin, ilginç bir unsura dönüşebilir. Her türlü sayfa tasarımı görsel bir vurgu yaratmak zorundadır. Bu vurgu okuyucuyu yada izleyiciyi çekmesi ve görsel hiyerarşinin iyi islemesi bakımından gereklidir*”.

Vurgulamanın nerede ve hangi eleman üzerine yapılacağını tasarımcı önceden bilmelidir. Vurgulanmak istenen eleman tasarımın mesajı olmalıdır. Emre Becer (1997, 74)’e göre, “*vurgulamanın, tasarımın optik merkezinde yer alması çoğunlukla yerinde bir karardır. Çünkü göz sayfa üzerinde ilk olarak bu noktaya odaklanır. Gözün merkez olarak kabul ettiği optik merkezin, tam ölçülemezle beraber, tasarım yüzeyinde yatay ve dikey eksenlerin kesiştiği geometrik merkezin biraz daha yukarısında olduğu varsayılmaktadır*”.

Çoklu sayfa tasarımlarında vurgu, tek bir sayfa tasarımından farklı olarak, görsel olarak sağlanabileceği gibi, herhangi bir sayfadaki kâğıt dokusunun diğer sayfalardan farklılaştırılması ile de sağlanabilir. Bazı dergilerde, daha kalın yada farklı doku ve renkteki kâğıtlarla dikkati o sayfaya çeken tasarımlar da vardır.

4. BÖLÜM

GAZETE VE GAZETE TASARIMI

4.1. Gazete ve Gazeteciliğin Tarihsel Gelişimi

Gazete: siyasi, ekonomik, toplumsal vb. haberleri ya da yorumları basılı olarak en kısa sürede okuyucuya ulaştıran yayın türüdür.

“İlk gazete Strasbourg’da Johan Carolus tarafından, haftalık olarak Almanca yayınlanan Avisa Relation Oder Zeitung (1609) olmuştur. Sonrasında İngiltere ve Fransa, İtalya gibi çeşitli Avrupa ülkelerinde gazete yayınları başlamıştır. Yine İlk günlük gazeteler Almanya’da yayınlanan Leibziger Zeitung (1660), İngiltere’de Daily Courant (1702), Fransa’da Journal de Paris (1777) olmuştur.

Türkiye’de ilk gazete Fransız Devrimi’ni izleyen yıllarda Fransızlar tarafından çıkarılmıştır. 1795 yılında İstanbul’da Fransız Elçiliği basımevinde basılan bu gazetenin ismi Bulletin des Nouvelles haber bültenidir. Amacı Fransız Devrimi’ni anlatmaktır. Bu tarihten sonra yerli ve yabancı birçok gazete Osmanlı basın hayatında yerini almıştır. 1828 yılında Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa Kahire’de Türkçe-Arapça Vekayii Mısıriyye adlı gazeteyi yayınlamıştır.

İlk Türkçe gazete 1 Kasım 1831’de devletin çıkardığı Takvim-i

Kaynak: (Gürcan, H. 2012).

Resim 4.1Takvim-i Vekayi, İstanbul’da Türkçe Yayınlanan İlk Gazete.

Başlangıçta iç ve dış haberlere, askerlik, bilim, ticaret vb. konulara yer veren Takvim-i Vekayi, 1860’dan sonra yalnızca resmî gazete kimliğiyle

çıkarılmıştır. İlk özel Türkçe gazeteyi, gazete çıkarma izni alan bir İngiliz vatandaşı çıkarmıştır.

Kaynak: (Gürcan, H. 2012).

Resim 4.2. Ceride-i Havadis, İstanbul’da Yarı Resmî Özelliği İle Dikkat Çeken İkinci Türkçe Gazete.

William Churchill tarafından 1840’ta çıkarılmaya başlanan bu gazete Ceride-i Havadis’tir. Gazete, büyük ölçüde devletten yardım alarak yayın hayatını sürdürmüştür. Bu özelliği ile yarı resmî bir gazete olarak değerlendirilmektedir.

21 Ekim 1860’da Agâh Efendi tarafından yayınlanmaya başlayan Tercüman-ı Ahval, özel teşebbüs tarafından ve hazineden yardım almadan yayınlanan ilk Türk gazetesidir. Bu yönüyle Türk basın tarihinde bir dönemin başlangıcı sayılmaktadır.

Kaynak: (Gürcan, H. 2012).

Resim 4.3. Tercüman-ı Ahval, Osmanlı’da Özel Sermaye İle Kurulan İlk Sivil Gazete.

Bu sırada, azınlıklara mensup kişilerin ve yabancı uyrukluların başka dillerde çıkardıkları tam 13 gazete vardır. Daha sonra 1862’de Tasvir-i Efkâr gazetesi yayınlanmaya başlamıştır.

Günümüzde gazete üretimi teknolojinin gelişmesine bağlı olarak gelişimini sürdürmektedir. Başlangıçta tirajları birkaç yüzü bulmayan gazetelerin bugün milyonlarca okuyucusu mevcuttur. Dünya Gazeteler Birliği (WAN) tarafından yayımlanan 2007 "Dünya Basın Trendleri" raporuna göre dünyada ortalama günlük gazete satışı 450 milyon olarak tespit edilmiştir. Türkiye’de ise ulusal gazetelerin toplam tirajı günlük yaklaşık 5 milyon adettir” (Özbey, 2007).

4.2. Gazete Tasarım Öğeleri / Bileşenleri

4.2.1. Fotoğraf

“Fotoğraflar, gazetelerin ve dergilerin en önemli görsel öğeleridir. Bir anlamda olmazsa olmazdır. Gazetede, dergide kullanılan fotoğraflar, o sayfaya estetik katmanın yanı sıra, haberin anlaşılmasına yardımcı olur. Bu yardımcı olunmanın temelinde de güven ve inandırıcılık vardır. İnsanlar okuduğundan ziyade gördüğüne inanırlar. Fotoğrafın algılanması, yazıya oranla daha kolaydır”(Tiryakioğlu, 2012: 70).

Bir fotoğraf, metne kıyasla ne daha iyi ne de daha kötü bir enformasyondur. Betimleme gücü metinden farklıdır; yorum gerektirir, duygulara seslenir, fotoğrafçının deklanşöre bastığı anın arka planıyla ilgili daha fazla bilgi edinme isteği yaratır. Yazar öyküsünü fotoğraf doğrultusunda anlatabilir; bu, onun için büyük bir şanstır, fotoğrafı ne kadar iyi değerlendirebilirse, metnin okunabilirlik payı da bir o kadar artar.

“Gazetede ki fotoğraf, okurların fotoğraf albümlerine koydukları fotoğraflardan farklı olmalıdır. Bir aile reisi, yalnızca oto parkta yaşanan kâbusu göstermek yerine, ailesini arabasıyla hiçbir zarar görmeden eve ulaştırdığı anı görüntülemek ister. Editörler okuru bir sahneye doğru

çekmelidirler. Önemli olan bölümü seçer ve tüm ikincil derecedeki öğeleri keser çıkarırlar. Bir dizi gereksiz ayrıntı içinde kaybolmuş heyecanlı bir olay, fotoğrafta etkisiz hale gelebilir. Fotoğraftı ilginç kılan, belleğimizin saklayamadığı bir anı dondurmasıdır. Fotoğraf gerçek değildir, gerçeğin kopyası da değildir, gerçeği yalnızca resmeder ve yorumlar. Bir fotoğrafın seçimi ve sayfadaki yeri konusunda editör titiz bir çalışma sergilemelidir” (Schneide, Josef 2000: 29).

Bu nedenle tasarımcıların sayfa mizanpajında fotoğrafı kullanırken belli başlı kurallara dikkat etmesi gerekir. Bunları şöyle sıralayabiliriz.

- Fotoğraf canlı olmalı. Detaylı ve okuyucunun gözüne hitap etmelidir.

Kaynak : Özlem Kara

Resim: 4.4. Görselli ve Görselsiz Tasarımı

Gazetelerde fotoğrafın etkin kullanımı görsel zenginliği artırır.

- Görsel etki oluşturmalıdır.
- Fotoğrafçılık tekniği açısından nitelikle olmalı.
- Gazetenin içeriğine ve biçimine uygun olmalı.

- Haberi destekler nitelikte olmalı.
- Kullanılan fotoğrafta gereksiz yerler atılmalı, sadece dikkat edilmesi gereken yerler yerleştirilmeli.
- Bilgisayarda büyütme ve küçültme yapılırken fotoğrafın en-boy oranına dikkat edilmeli.
- Fotoğrafın kullanılması haberin inandırıcılığını sağlar.

Kaynak : Özmen, B.Ö. (2006).

Resim: 4.5. Gazete Sayfa Tasarımında Görselin Yönü

- Kullanılan fotoğrafın, sayfanın içine ya da habere doğru bakması sağlanmalıdır.

Kaynak : <http://www.firshaber.net/gazeteler/manset/26092a1a160b8b7d5cd1812ca7ed5685.jpg>

Resim: 4.7. Görsel İlgı Merkezi Birleşmesine Bir Örnek

- Fotoğrafın büyüklüğü içeriğine göre ayarlanmalıdır. Karışıklık ve kalabalık içerikteki fotoğraflar büyük, sade ve detayı az alan fotoğraflar küçük girilmelidir ki okuyucu tarafından rahat algılanabilsin.
- Fotoğraflar sayfaya dengeli bir şekilde yerleştirilmelidir. Fotoğrafların sayfanın belli bir yerinde yığılması görsel dengeyi bozar.
- Fotoğrafın hangi habere ait olduğu ilk bakıldığında rahatça anlaşılmalıdır.

- Fotoğraf okuru yönlendirmeli ve bilinçlendirmelidir.
- Okuyucuda okuma isteği ve merak uyandırmalıdır.
- Kullanılan fotoğraf kompozisyona uygun olmalı, katkı sağlamalıdır.
- Okuyucuda duygu uyandırmalıdır.
- 5N1K'ya cevap vermelidir. Özmen, B.Ö. (2006).

Yapılar araştırmalarda okuyucunun sayfada ilk olarak fotoğrafa baktığı, fotoğraftan sonra başlık ve metne baktığı sonucuna ulaşılmıştır. Okuma alışkanlığının düşük olduğu yerlerde gazetelerde fotoğraf kullanımının ne kadar önemli olduğu çok açıktır. Bu nedenle sayfa tasarımcısı fotoğraf kullanımında ve seçiminde dikkatli ve titiz davranmalıdır.

4.2.2. İllüstrasyon

“Çizim, boyama ya da bilgisayar ortamında alanında uzman programlarla resimleme gibi tekniklerle oluşturulan, biçimden çok konuyu vurgulayan görseller illüstrasyon olarak adlandırılmaktadır. Green' e göre illüstrasyonun amacı *bir hikâye, şiir ya da metni süslemek ya da daha kolay anlaşılmasını sağlamaktır*”(Green,2002:34).

“İllüstrasyonlar, bir hikayedeki karakterleri oluşturma, akademik bir metindeki öğeleri örneklerle açıklamak, teknik bir kullanım kılavuzundaki talimatları adım adım göstermek, bir öyküyü resimlemek, gözle görülmeyecek kadar küçük olan şeyleri göstermek, objeleri olduğundan farklı göstermek için kullanılmaktadır.

Becer de *İletişim ve Grafik Tasarım* adlı çalışmasında diğer iki tanıma eş bir illüstrasyon tanımı vermektedir:

Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak *illüstrasyon* adı verilir”(Becer,1997:210).

Genel olarak yazı ile anlam ilişkisine sahip olan ve bir grafik tasarım ürününün de birlikte kullanılan illüstrasyon türleri çizim, boyama resim ve şekillerdir.

İlk illüstrasyonlar mağara duvarlarındaki tarih öncesi dönemlere ait resimlerdir. baskı makinelerinin icadından önce el yazması kitaplarda elle yapılan illüstrasyonlar bulunmaktadır. 15.yy boyunca kitaplarda ağaç baskı illüstrasyonlar kullanılmıştır. ve 17.yy'daki illüstrasyon teknikleri ise kazıma ve oyma olmuştur. 18.yy'ın sonunda ise litografi tekniği illüstrasyonların kalitesini yükseltmiştir.

Kaynak : http://4.bp.blogspot.com/_SIL7vIXLWc/TLbiqJkPyOI/AAAAAAAAAOs/YIhdWJzIDok

kursu17eylul2010a.jpg

Resim 4.8 Sayfa Tasarımında İllüstrasyon Kullanımı

“İllüstrasyonun altın çağı 1880’lerden I. Dünya Savaşının sonuna kadar sürmüştür. Bu dönemde gazete, dergi ve resimli kitaplar en yaygın kitle iletişim araçları olmuştur. Baskı teknolojisindeki gelişmeler illüstrasyonların da gelişmesine sebep olmuştur.

1990’larla birlikte geleneksel illüstrasyon, Adobe Illustrator, Photoshop ve Corel Draw gibi bilgisayar programları ile rekabet etmek zorunda kalmıştır. 2000’li yıllara gelindiğinde bilgisayar programları illüstrasyonun vazgeçilmezleri haline gelmiştir” (Yücebaş, 2006).

İllüstrasyon tekniği genellikle gerçekdışı görüntüler yaratmada fotoğraf çekmek için yeterli prodüksiyon bütçesi bulunamadığında ya da farklılık yaratmak maksadıyla kullanılır. Gazetelerde genelde yorum sayfalarında yorumun içeriği ile ilişkili illüstrasyonlar çizilip kullanılır.

İllüstrasyonlar çeşitli gruplarda incelenmektedir. Bunlar (Becer, 1999: 210):

4.2.2.1. Reklam İllüstrasyonları

Bir ürün ya da hizmeti tanıtmak amacıyla yapılan bu tür çalışmalarda ayrıntı ön planda bulunmaktadır. Sinema, tiyatro ve konser afişleri, kaset ve CD kapakları, turistik ilanlar, besin ambalajları, basın ilanları, takvimler, tebrik kartları, çıkartma ve etiketler, reklâm illüstrasyonlarının uygulama alanları arasında yer almaktadır. Moda illüstrasyonları da reklâm illüstrasyonu içinde ele alınmaktadır.

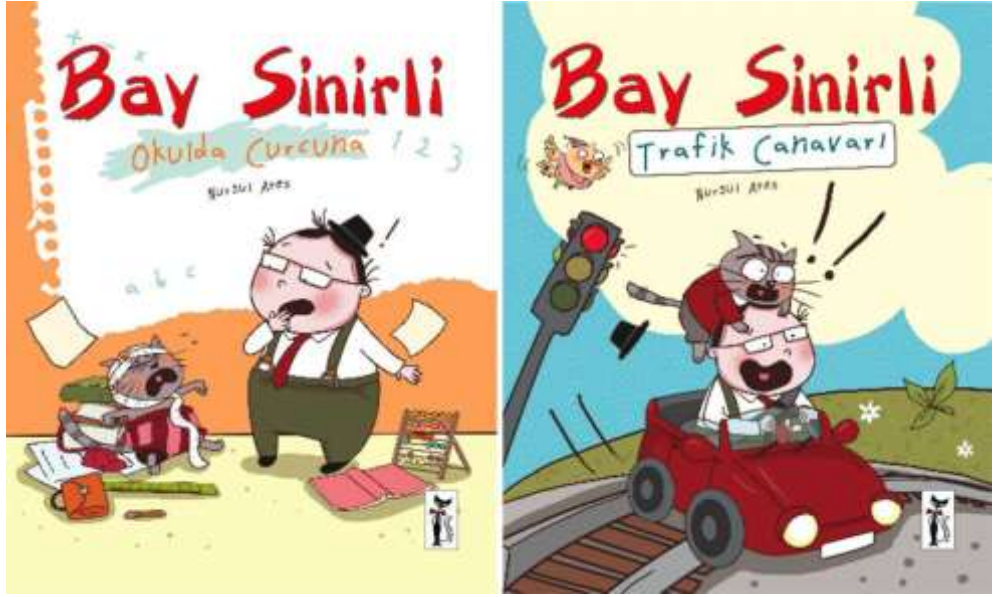
Kaynak : http://farm1.static.flickr.com/141/391011642_b8747698db_o.jpg

Resim4.9.Reklam İllüstrasyonu

4.2.2.2. Yayın İllüstrasyonları

Gazete, dergi, kitap ve ansiklopedilerdeki makale, haber, öykü, roman, şiir ve açıklamalara eşlik etmektedir. Yayın sektöründe çalışan bir illüstratör, üzerinde çalışacağı metnin içeriği hakkında bilgi ve görüş sahibi olmalı, metindeki mesaj ve duyguyu resim diline aktarabilmelidir. İllüstrasyonun bir

sanat biçimi olarak en özgür uygulama alanı; kuşkusuz, çocuk kitapları olmaktadır.

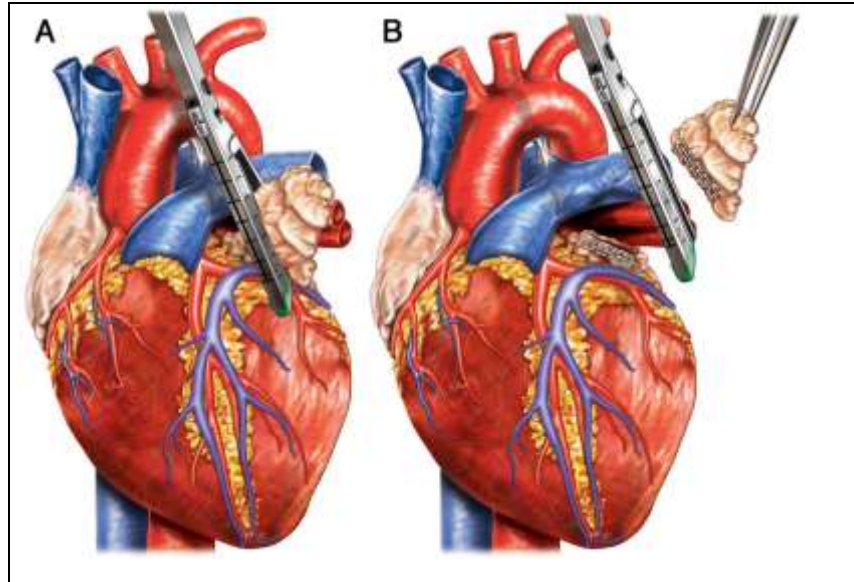

Kaynak : http://2.bp.blogspot.com/-7NPDYe1r_xE/TpRyrOsjieI/AAAAAAAAAnU/p3s_sg8hV9U/s640

Resim 4.10.Yayın İllüstrasyonu

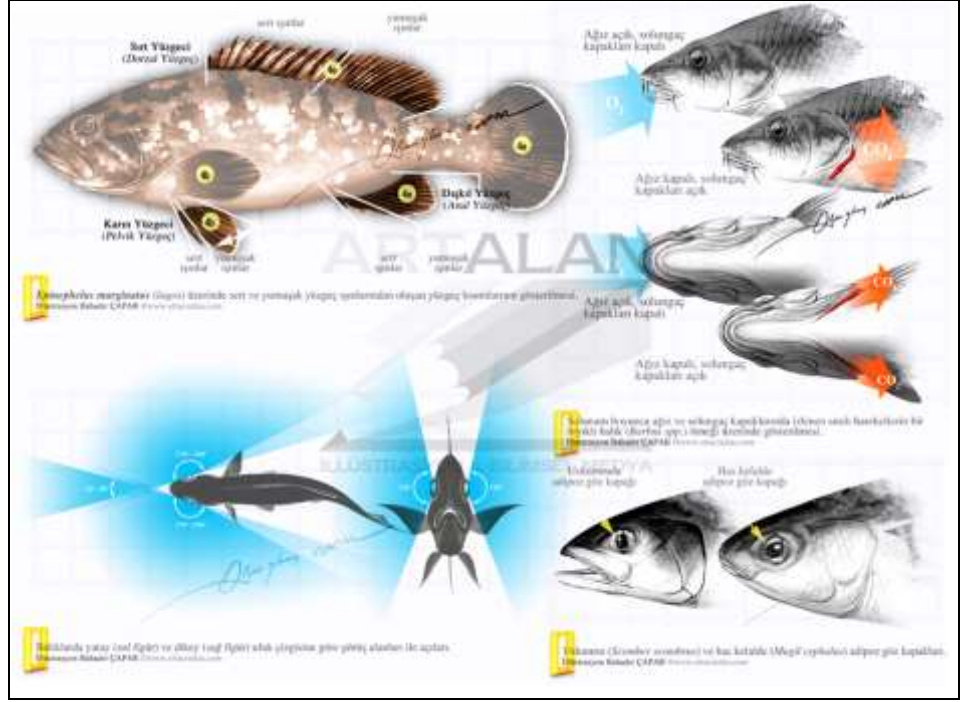
4.2.2.3. Bilimsel ve Teknik İllüstrasyonlar

Botanik, tıp, zooloji gibi uzmanlık alanları için öğretici ve tanımlayıcı amaçlarla yapılan ayrıntılı illüstrasyonlar bu grupta toplanmaktadır.

Kaynak : <http://www.stl-illustrator.com/sites/default/files/craig-skaggs/heart-surgical>

Resim 4.11.Bilimsel İllüstrasyon

Kaynak : <http://www.artalan.net/images/illustrations/others/illüstrasyon-teknik-08.jpg>

Resim4.12. Teknik İllüstrasyon

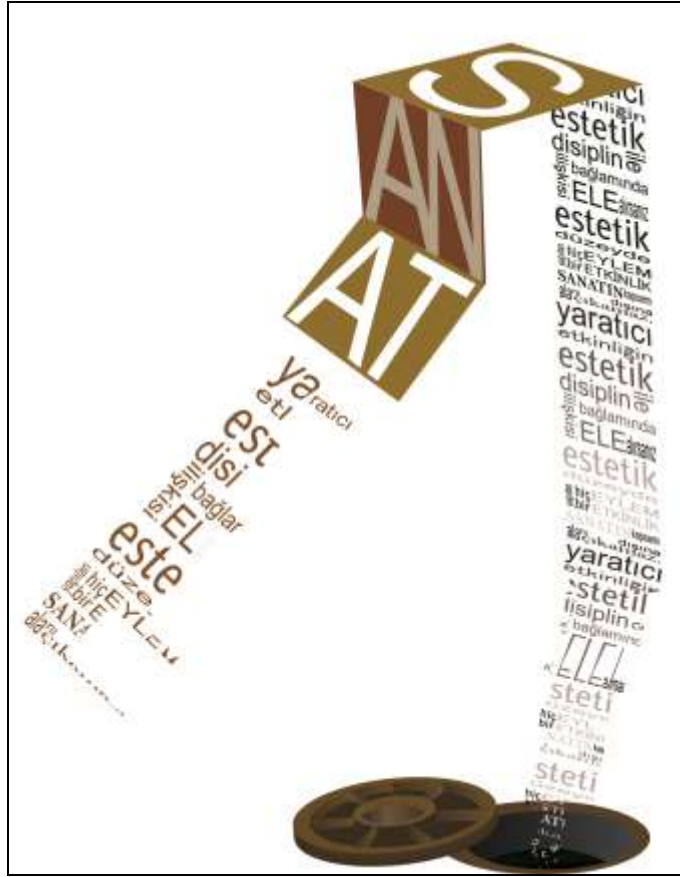
Başarılı bir illüstrasyonda bulunulması gerekenler:

- İllüstrasyon bir anlatım dalıdır ve resimsel değerler taşır.
- İllüstrasyona bakan herkesin verilen mesajı algılaması gerekir, çünkü illüstrasyon bu mesajı vermek için yapılır,
- Mutlaka görsel olarak bağırıp, kitlelere vermesi gereken mesajı vermelidir
- Kitap illüstrasyonu sanatçısı sadece serbest sanat alanında kabiliyetli olması yeterli değil, bunun için emin çizim becerisinin de olması gerekir,
- Sınırsız fantastik bir hayal gücüne sahip olması gerekir,
- Konuların sınırlı alanlarda amaçlanan grafik formu içinde, hatta sanatçının kendi taktikleriyle genişleterek ifade etmesi gerekir.
- Sözlü anlatımın görsel anlatımla yorumlanması, ona görsel güzellik öğelerini katması gerekir,
- Sanatçının kişisel yaratma ve yorum özgürlüğünün önde gelmesi gerekir (Özmen, 2006).

Çeşitli kaynakların illüstrasyonların üretimiyle ilgili çeşitli görüşlerine rağmen, temel olarak hangi teknikle ya da ne şekilde yapılmış olursa olsun, istenilen mesajı doğru bir şekilde verebiliyor, ve istenilen etkiyi sağlayabiliyor ise amacına ulaşmış demektir.

4.2.3. Tipografi

Tepecik tipografinin tanımını şu şekilde yapıyor: “*Tipografi, Yunanca tipo işaret, graph ise yazmak ve çizmek anlamını içermektedir. Türkçe’de tam karşılığı, matbaa işaret sistemi ve yazı düzenleme sanatı anlamına gelmektedir.*” Tanımdan anlaşılacağı gibi tipografi harflerin biçimleri, mesajın yazılma şekli ve tarzı, ölçüleri, sayfadaki yeri gibi konularla ilgilenmektedir (Tepecik, 2002: 83).

Kaynak: Özlem Kara

Resim 4.13. Tipografik Çalışma Örneği

Tipografik uygulamalar genellikle görsel kullanılmayan metinlerde tercih edilir. Harflerin dilsel ifadelerinin yanında fiziki yapılarıyla da yazıya yeni bir

biçim, form ve etki katılır. Bu uygulama okuyucunun dikkatini çekerek metin okumasına çağrışım yapar.

Kaynak : SND Arşiv

Resim4.14 Gazete Sayfa Tasarımında Tipografinin Kullanımına Örnek

“Tipografi yazı aracılığıyla gerçekleştirilen grafik iletişimi olup, birinci işlevinin okumak olduğu bilinmektedir. Tasarımcı tipografi dilini iyi tanıyarak ve kullanarak çalışmalarını yapmaktadır” (Teker, 2002: 219).

4.3.4. Logo

“Bir kurumu, bir ürün ya da hizmeti özel olarak tanımlamaya yarayan, çizgi ve resimle yapılan işaretlerdir” (Logo, 2006: 9).

“Başka bir deyişle tanımlamak istersek, iki yada daha fazla tipografik karakterin sözcük halinde okunacak biçimde bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve bir ürün, kuruluş ya da hizmeti tanıtan marka ya da amblem özelliği taşıyan simgelerdir. Hem sözel, hem de görsel mesajlar veren logolarda yeni tasarlanmış ya da var olan tipografik karakterlerden yararlanılabilir” (Becer 1997: 195).

Bir ürünün sadece modeli belirtilen tam sayfa bir gazete reklamında sayfa altında yer alan logo sayesinde ürün sahibini kolayca anlayabilir, güvenilirliği konusunda fikir sahibi olabilir hatta servis gücü hakkında hiç düşünmeden karar verebiliriz. Örneğin, Arçelik, AEG, Bosch gibi kurumlar reklamlarında kurumlarının gücünü ve başarısını vurgulamazlar çünkü bunları logolarını gördüğümüzde biz bunları zaten düşünmüş oluruz. Aynı zamanda gazetelerde kullanılan, benliğini ve adını yansıtan logodur. Rekabet halinde bulunduğu diğer gazetelerden ayırt edici, sade, kolay ve anlaşılabilir olması en önemli özellikleridir.

Türkiye’ de yayınlanan bazı gazete logo örnekleri aşağıdaki gibidir.

Kaynak: www.zaman+gazetesi&bav

Resim 4.15.Zaman Gazetesi Logosu

Kaynak: www.hürriyet+gazetesi&bav

Resim 4.16.Hürriyet Gazetesi Logosu

Kaynak: www.milliyet+gazetesi&bav

Resim 4.17.Milliyet Gazetesi Logosu

4.3.5. İnfografik (Bilgi Grafikleri)

İnfo + Grafik tasarım = Bilgi ve grafiğin birleşmesine infografik denir. Bu ortaklık bir çok avantajı da beraberinde getiriyor. Bazı avantajları şunlardır.

- İnfografikler habere farklılık kazandırır.
- Daha fazla dikkat çeker.
- Daha etkilidir.
- Akılda kalıcıdır çabuk unutulmaz.
- Kolay anlaşılır.
- Uzun bir mesele daha çabuk aktarılır.
- İnfografikle sunulmuş bir haber daha keyiflidir.
- Kalıcı bir eser niteliği taşır.

“Geçmişten günümüze infografiklerin gelişimine bakarsak, gazetelerde grafikler hep vardı. Genellikle seçim sonuçları, fiyatlar ya da araç yoğunluğu ile ilgili verilerin karşılaştırmalı olarak görselleştirildiği yan yana dizilmiş sütunlar ya da üst üste dizilmiş satırlardı. Son zamanlarda, bildiğimiz o eski grafik kavramı dilsel açıdan değişikliğe uğradı ve adı artık infografik oldu, ancak yirmi yıl öncesinin diyagramları hâlâ kullanılıyor. Bilgisayar programlarının yardımıyla uygun bir fotoğraf ya da görüntüsel göstergeler eşliğinde sunulduğunda grafikler, daha da ilginç bir görünüm kazanıyorlar.

İskandinavya’da ya da ABD’de gazeteleri infografikler olmadan düşünmek olası değildir: Bir uçağın düşme anındaki evreleri ya da belediye meclisinin bir yıllık harcamaları, futbol maçındaki ofsayt pozisyonu ya da sosyal giderlerin yükselişi karışık yada algılanması zor olaylar ve de bağlantılar

Tünellerle bir saatlik yol dört dakika olacak

HABER GÖRÜŞ | EKOL POKRAF

Tünellerle bir saatlik yol dört dakika olacak. Bu, İstanbul'da yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin. İstanbul'da yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin. İstanbul'da yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin.

Karadeniz Bölgesi'nde yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin. İstanbul'da yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin. İstanbul'da yapılacak yeni tünellerin hız ve kapasiteyle ilgili bir tahmin.

Mesafeler ne kadar kısalacak

Topkapı - Pendik	110 km	1,5 saat
Topkapı - Beşiktaş	10 km	15 dk
Beşiktaş - Üsküdar	15 km	20 dk
Üsküdar - Beşiktaş	15 km	20 dk
Beşiktaş - Beşiktaş	10 km	15 dk
Beşiktaş - Beşiktaş	10 km	15 dk
Beşiktaş - Beşiktaş	10 km	15 dk
Beşiktaş - Beşiktaş	10 km	15 dk
Beşiktaş - Beşiktaş	10 km	15 dk

Tünellerde alınan güvenlik tedbirleri

- Karlı havalarda ve zorlu geçitlerdeki araçların** hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.
- Araçların hızları** düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.
- Yolcuların güvenliği** için alınan tedbirler. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.

Tünel nasıl delindi?

- Tünel delinmesi için kullanılan yöntemler. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.
- Tünel delinmesi için kullanılan yöntemler. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.
- Tünel delinmesi için kullanılan yöntemler. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür. Zorlu geçitlerde araçların hızları düşürülür.

Kaynak: <http://denizhankocdemir.com/resimler/infografik.jpg>
Resim4.19.İnfografik örneği

Gazeteler, ağırlıklı olarak renkli infografiklere yer veren haber magazin dergisi Focus'un başarısından etkilenerek aynı yöntemi uyguluyorlar. USA

Today' de saatlerce televizyon karşısında oturan okurlarını kazanmak amacıyla girişimlerde bulunmuştu. Ve kim, çocukların kitaplarına şöyle bir göz atacak olursa, 80'li yıllardan bu yana hemen her sayfada bir infografik olduğunu görecektir. Çocuklar artık böyle eğitiliyorlar, sonra da bu grafik dilini gazetelerde de görmek istiyorlar”(Schneider ,Josef2000: 31).

“Aslında infografik habere, fotoğraftan daha yakındır. Dolayısıyla da açık ve önemli bir bilgiyi içermelidir, eş deyişle bir infografiker aynı zamanda bir editör gibi çalışmalıdır en azından stajyer gazetecilik eğitimi almış olmalıdır, İsviçreli Chris J. Walter'e göre: infografiğin geleceği, grafikerlerin haber seçimi sürecine ne derece entegre olduklarına bağlıdır, infografikerler konusundaki edinç, yazı işlerinde haberlerin işlenişi sırasında değerlendirilmelidir; böylece infografikerler okurların gözünde dekoratif unsurlar olmaktan kurtulup değer kazanırlar.

Kaynak: http://4.bp.blogspot.com/-ahI_NW3QgOw/Tg3VegVitTI/AAAAAAAAAD24/-/s1600/Mescidi+aksa

Resim4.20. Infografik örneği

"Bir grafik tüm sayfayı kapsayabilir mi? Bu tartışmalı bir konudur. Amerikalı tasarımcı Peter Sullivan, okurların bir grafiği incelemek için, konulu grafiklerde gerekli olduğu gibi dört ya da beş dakika değil, tam olarak bir dakika harcadıklarını ortaya çıkaran bir araştırmaya dikkat çekiyor. Tabii ki bu

tür grafiklere yalnızca kitaplarda ya da dergilerde değil, gazetelerde de önem veriliyor. Özellikle savaş, felaket, doğal afetler gibi heyecan yaratan olaylarda açıklamalara yönelik gereksinim daha da artıyor: Bin yolcusuyla Estonya gibi büyük bir yolcu gemisi on beş dakikalık bir süre içinde nasıl batabiliyor? Ren ve Misisipi nehirlerindeki korkunç su baskınları nasıl oluşuyor?

Büyük olaylarda, özellikle sporda, organizasyon karışıklığı, ilginç gösteriler ve direktifler konusunda ayrıntılı grafikler açıklık sağlayabilir: Arabamı nereye park edebilirim? Giriş biletlerini nereden satın alabilirim? Restoranlar nerededir? Nerede hangi tenis karşılaşması yapılıyor?

Körfez Savaşı döneminde, özellikle ABD’de sayfalar dolusu infografiklerde adeta bir enflasyon yaşandı. Başlangıçta hiçbir görüntünün elde edilememesi, daha sonra çok az fotoğrafın yayımlanması, grafikerlerin hayranlık uyandıran etkiler yaratmasına yol açtı bu bir anlamda da görüntülerle yaşayan ve film eksikliğinden grafiklere sığınan televizyona da bir tepkiydi. Thomas Schuster "Devlet ve Medya" adlı kitabında şöyle yazıyor:

Bu savaşı silah endüstrisi yanında özellikle de televizyon grafikerleri kazandı: Herhalde daha önce hiç bu kadar işe yaramaz bilgi ve boş görüntülerle oluşturulmuş yoğun bir yayın süreci yaşanmamıştır. Ekranın kararmasını engellemek amacıyla video dizaynerlerinin teknik yöntemleriyle Körfez Savaşı’nın yeniden canlandırılması gerekiyordu.

Uluslararası "Society of Newspaper-Design (SND)" mükemmel mizanpajlara ulaşabilmek amacıyla her yıl düzenlediği yarışmaya, 1992 yılında özel olarak "Körfez Savaşı" kategorisini de ilave etti. Detroit News, "TheFirstHours of Fighting" (Çatışmanın ilk Saatleri) başlığıyla altın madalya kazanmıştı. Özel sayının ilk sayfasında Detroitli editörler, tüm sayfa genişliğinde, büyük harflerle "WAR" diye bağırıyorlardı; fotoğraflar yoktu, sayfanın büyük bir bölümünü bombaların fırlatmış olabileceği yönlerin gösterildiği bir harita kaplıyordu. Pek çok şey yalandı; Pentagon’un propaganda ekibi tarafından uydurulmuştur”(Schneider , Josef 2000: 31)

Yukarıda anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi infografikler, çizimler yoluyla karmaşık olaylara yönelik sunulan bilgiler ve açık limanlardır. İdeal bir gazete sayfasında metin, fotoğraf ve grafik bütünüyle uyum içindedir. Bu, editörlerin, grafikerlerin ve foto muhabirlerinin işbirliği yaparak çalışmaları ve birimler arasındaki değişmez sınırların kaldırılması demektir. Okurun yararlanması ve haz duyması için.

4.4. Gazete Sayfa Tasarımı

“Gazete sayfası yapmak, her gün yeni baştan bir vitrini yada bir salonu süsleyip yerleştirmek gibidir. Eldeki araç ve gereçler birbirine karıştırılmadan, seçilerek, beğenilerek, görülerek ilgi çekecek biçimde sergilenmelidirler. Bu ise kişisel yetenek ve bilginin uzun yada kısa süren deneyimlerle geliştirilmesiyle sağlanır.

Çağdaş basıncılıkta sayfa yapan Genel Yayın Müdürleri ve yardımcıları sanki birer çizgeci (grafiker) durumundadırlar. Çizge, basılacak harflerin, yazıların, renklerin, çizgilerin, desen ve resimlerin seçilmesi ve onların düşününü anlatacak biçimde, güzel bir denge ile kâğıt üzerine yerleştirilmesidir. Bu tanımlama içinde günlük gazetelerin ya da haftalık dergilerin sayfa düzenleyicilerini bir anlamda işleri sayfa yapmak olan özel birer çizgeci gibi düşünmek doğru olacaktır. Yukardaki bölümlerde de değindiğimiz gibi aynı olanaklara sahip olan iki sayfa yapımcısından birinin daha çekici, daha anlamlı ve güzel, diğerinin o kadar başarılı olmayan sayfa düzenini, kişisel çizgecilik yetenekleriyle değerlendirmemiz doğrudur. Günümüz Türkiye’inde basın dışı basım çizgeciliğinin de önemi anlaşılmış ve bunda ülkemiz sanayi atılımının büyük payı olmuştur. Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisine bağlı “Grafik” bölümü yetiştirdiği az sayıdaki gençle gereksinimi karşılamayacak düzeydedir.

Bir sayfa yapımcısının yalnız elindeki olanakları değerlendirip onunla yetinmesi de yeterli değildir. Çünkü basım sanayii baş döndüren bir atılımın ve gelişmenin içindedir. Ofsetçiliğin büyük başarısından sonra özellikle fotoğrafçılıkta ve elektronik dalındaki her atılım, sanki anında basım sanayiine yansımaktadır. Devrimini, canlılığını korumak yada atılım yapmak isteyen bir

gazete tüm bu uygulamaları, yöntemleri ve gelişmeleri yakından izlemek zorundadır” (Evliyagil, 1981: 80).

Geçmişten günümüze gazeteler de önemli değişim ve ilerlemeler olmuştur. Gazetelerin içerikleri, haberlerin niteliği yanında estetik tasarımlar da okuyucu tarafından aranan bir özellik olmuştur. İçerik yanında, içeriğin nasıl verildiği, dikkatin nasıl içeriğe çekilmesi gerektiği, günümüz gazetelerinde önemli hale gelmiştir.

Önemsiz sayılabilecek haberler, yapılan ustaca tasarımlar sayesinde okuyucuyu kendine çekebilmektedir. Bu da gazetede tasarımın gücünü ortaya koymaktadır. Gazetelerde tasarımın amacı, dikkat çekmek, fark edilmek ve içeriğin vurgulanmasıdır.

Okuyucuları cezbedip, dikkatlerini çekebilmesi için tasarım ilkelerinin gazetelerde nasıl uygulandığı aşağıda anlatılmaktadır.

4.4.1. Gazete Tasarımında Harf Seçimi

“Gazetelerde uygun yazı karakterinin seçilmesi ve puntolamanın doğru yapılması, hatasız bir tasarım oluşturmak için çok önemlidir. Görsel sürekliliğin ve bütünlüğün oluşturulması için gazeteye uygun olarak seçilen yazı karakterinin sayfanın tamamında ya da gazetenin genelinde aynı olması gerekir” (Şeker, 2004:47). Gazetenin tümü üzerinde harf uyumu; büyük, küçük, orta, açık veya koyu renk basılan harfler arasındaki uyumun dengelenmesiyle oluşur. Yazı karakteri seçilirken aşağıdaki kuralların göz önünde tutulması gerekir:

- Harf seçimi yaparken harflerin okunabilirlik düzeyine çok dikkat edilmelidir. Okumayı zorlaştıran harfler hedef kitleyi sıkar.

FONT TÜRLERİ | SERİFLİ | SERİFSİZ | SCRIPT | FANTEZİ

ANTİK, GÖTİK, GROTESK, MODERN

SERİFLİ, SERİFSİZ, GÖTİK, SCRIPT, FANTEZİ

SERİFLİ

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

SERİFSİZ

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

SCRIPT

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

FANTEZİ

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

Fontlar anlama dair ipucu verir

GÖTİK

Fontlar anlama dair ipucu verir

- İçeriğe uygun en zarif harf seçilmelidir. İnce harfler zarif olmasına karşın zor okunurlar. Tasarımcı orta kalınlıktaki yazı karakterlerine yönelmelidir (Taş, 2005:43). Orantısı bozulmuş yazılar okumayı zorlaştırır, gözü rahatsız eder. Bu nedenle harf orantılama kurallarına riayet edilmelidir.

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

Oranlar, yazının okunaklılığını etkiler

okunaksız

okunaksız

D>Y

Y

D

Fotoğraf ve resimlerin yoğun olarak kullanıldığı sayfalarda ince karakterler seçilmesi sayfada bir rahatlama meydana getirir (Taş, 2005:43).

- Tırnaksız ince harfler, tırnaklı harflere göre daha az dikkat çeker.
- Çok kalın bold harfler ise olabildiğince az kullanılmalıdır. Sık kullanılmaları sayfanın boğulmasına ve okunabilirliğin azalmasına neden olur.
- Harf arası ile satır arası oranlaması dengeli olmalıdır.

HARF VE SATIR ARASI İLİŞKİSİ (ESPAS) VE OKUNAKLILIK

NORMAL (+3) SATIR ARASI

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in

15 HARF ARASI

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." de

55 HARF ARASI

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mü

160 HARF ARASI

D ü n y a n ı n d e v ş i r k e t l e r i n i n
b u l u ş t u ğ u S u n V a l l e y K o n -
f e r a n s ı ' n a o n u r k o n u ğ u
o l a r a k k a t ı l ı n B a ş b a k a n
T a y y i p E r d o ğ a n d ü n S a n
F r a n c i s c o ' y a g e ç t i . W o r l d
A f f a i r s C o u n c i l o f N o r t -
h e r n C a l i f o r n i a v e C o m -
m o n w e a l t h C l u b o f C a l i f o r

+20 SATIR ARASI

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdo

- Kalın harflerin satır aralıkları, kalınlığa göre açık olarak ayarlanmalıdır.
- Harflerin espas (yatay harf aralığı) ayarında normal ölçülerin dışına çıkılmamalı, harfler çok sık ya da çok geniş yatay aralıklarla yazılmamalıdır.

ESPAS

illuminate

illuminate

illuminate

illuminate

illuminate

- İri ve kalın harflerin çevresindeki beyaz boşluklar geniş olmalıdır.

4.4.2. Başlık Düzenlemede Harf

“Gazetelerde yazı kullanılarak oluşturulan unsurların en başında başlık gelmektedir. Yirmi dokuz sembolden oluşan alfabe ilk ortaya çıktığında bu sembollerin bir basım sanatı ya da bilimi olacağı düşünülmemektedir. Günümüzde bir harfin büyüklüğü ve şekli anlamı kadar önem kazanmıştır. Bugün gazete tasarımcıları yayının mizanpajını oluştururken başlıkta kullanacağı harfi estetik, teknik ve okunabilirlik açısından iyice incelemektedir” (Taş, 2005:28).

Kaynak: SND arşivi

Resim 4.21. Başlık Düzenlemelerine Örnek Gazete Sayfaları

Gazetelerde başlık konusu artık bir ilim haline gelmiş, hangi sütuna kaç satır başlık atılınca, büyüklüğü, rengi birer araştırma konusu halini almıştır.

Kaynak: SND arşivi

Resim 4.22. Başlık Düzenlemelerine Örnek Gazete Sayfaları

- Başlığın büyüklüğü kendisiyle ilgili olan metnin büyüklüğüne göre farklılık gösterir (Şeker, 2004:64).

- Yukarıdan aşağıya sıralandığında en üstteki başlık en büyük olmalı, en fazla sütunu kaplamalıdır (Şeker, 2004:64).
- Başlık kendisiyle ilgili olan metinle aynı alanı kaplamalıdır. 4 sütunluk bir metnin başlığı da 4 sütunu kaplamalıdır.

4.4.3. Metin Düzenlemede Harf

“Gazetelerin önemli bir bölümünü oluşturan metinlerde harf seçimi en az başlık karakteri seçimi kadar önemlidir. Yapılan araştırmalar sonucu tırnaklı karakterlerle dizilmiş metinlerin tırnaksız düz karakterlere göre daha rahat ve hızlı okunduğu bilimsel olarak tespit edilmiştir” (Şeker, 2004:47). Tasarımcının gazete metinlerini düzenlerken aşağıda belirtilen özelliklere dikkat etmesi gerekir.

- Özellikle metin dizgilerinde okumayı kolaylaştıran tırnaklı karakterler kullanılmalıdır.

Okunaklılığa göre font seçimi

Başlıklar ve uzun metinler için font seçimi

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözmeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız. Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözmeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız.

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözmeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız.

Okunaklılığa göre font seçimi

Başlıklar ve uzun metinler için font seçimi

METİN KULLANIMI VE OKUNAKLILIK İLİŞKİSİ

SOL BAŞA BLOK

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözemeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız." şeklinde konuştu. Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti.

SAĞ BAŞA BLOK

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözemeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız." şeklinde konuştu. Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti.

ORTAYA BLOK

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözemeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız.

TAM BLOK

Dünyanın dev şirketlerinin bulunduğu Sun Valley Konferansı'na onur konuğu olarak katılan Başbakan Tayyip Erdoğan dün San Francisco'ya geçti. World Affairs Council of Northern California ve Commonwealth Club of California isimli düşünce kuruluşlarının düzenlediği toplantılara katılan Erdoğan'ın gündeminde terör vardı. Konuşmasında Londra'daki patlamalara değinen Erdoğan, ortak akıl, dayanışma ve mücadele ile terörü oluşturan sebeplerin ortadan kaldırılacağını söyledi. Türkiye'nin hâlâ terör saldırılarına kurban verdiğini belirten Başbakan, "İnsanlık dışı saldırıyı gerek şahsım, gerekse milletim adına lanetliyorum." dedi. Terörün altyapısında "yoksulluk" ve "cehalet" in olduğunu vurgulayan Başbakan, militarist bir yaklaşımın bu sorunu çözemeyeceğini, aksine daha da körükleyeceğini anlattı. Erdoğan, "Küresel barışı yaymadan terörün önünü alamayız.

- Tam bloklu ve soldan bloklu yazılar okunurluk açısından daha fazla tercih edilmelidir.
- Metin alanı ile puntolama orantılı bir şekilde olmalıdır.
- Gözü yoran aşırı kalın ve okumayı zorlaştıran ince harflerden olabildiğince kaçınılmalıdır.
- Gözün en rahat okuyabildiği punto değeri 10 ve 12'dir. Bu punto değerlerinden daha küçük puntoların kullanımında dikkatli davranılmalıdır (Şeker, 2004:49).
- Yoğun italik harf kullanımından kaçınılmalıdır.
- Dişi zemin uygulamalarından yani siyah zemin üstüne beyaz karakter kullanmak okunabilirliği azalttığından nadiren bu yöntemlere başvurulmalıdır.

• Harf okunabilirliğini sağlayan en iyi zemin rengi beyazdır (Taş, 2005:88). Gazete okumada rahatlık sağlamak için zemin tram değerlerini %20'den az olarak uygulanması gerekir.

4.4.4. Sütun Arası Düzenlemesi

• Satır aralarında gözü yormayacak bir beyazlık bırakılmalıdır. Satır aralığının punto değerinden bir fazla olması ideal boşluğu sağlar.

• Günümüzde gazetelerdeki metin sütunları 4 ile 10 arasında uygulanmaktadır. En ideali ise 6 ve 8 sütun kullanımudur. Sütun sayısının bu ideal değerden az olması okumayı zorlaştırırken, fazla olması gazete estetiğinin bozulmasına neden olur.

• Sütunların genişliği yazı karakterinin punto değerine göre ayarlanmalıdır. Büyük puntolu metinler daha geniş sütunlara yerleştirilmelidir.

SÜTUN KAVRAMI VE SÜTUN ARASI (GUTTER)

DAR

Şişli'deki Koçbank Harbiye Şubesi'nin banka nakil aracını soyma girişiminde bulunan Sadık Atay, güvenlik görevlisi Özcan Başer'i (31) kafasından silahla vurdu. Güvenlik görevlisi, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybederken, kaçan saldırganı polis yakaladı.

Olay, dün saat 10.15 sularında İstanbul Harbiye Cumhuriyet Caddesi üzerindeki Koçbank Şubesi'nde meydana geldi. Sadık Atay isimli silahlı şahıs, banka şubesine para getiren 34 UOP 89 plakalı nakil aracına yaklaşmaya başladı. Para taşıyan güvenlik görevlileri ile birlikte şubeye giren Atay, tekrar dışarı çıkarak nakil aracına yöneldi. Bu sırada kendisinden

DAR VE TİRESİZ

Şişli'deki Koçbank Harbiye Şubesi'nin banka nakil aracını soyma girişiminde bulunan Sadık Atay, güvenlik görevlisi Özcan Başer'i (31) kafasından silahla vurdu. Güvenlik görevlisi, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybederken, kaçan saldırganı polis yakaladı.

Olay, dün saat 10.15 sularında İstanbul Harbiye Cumhuriyet Caddesi üzerindeki Koçbank Şubesi'nde meydana geldi. Sadık Atay isimli silahlı şahıs, banka şubesine para getiren 34 UOP 89 plakalı nakil aracına yaklaşmaya başladı. Para taşıyan güvenlik görevlileri ile birlikte şubeye giren Atay, tekrar dışarı çıkarak nakil aracına yöneldi. Bu sırada kendisinden

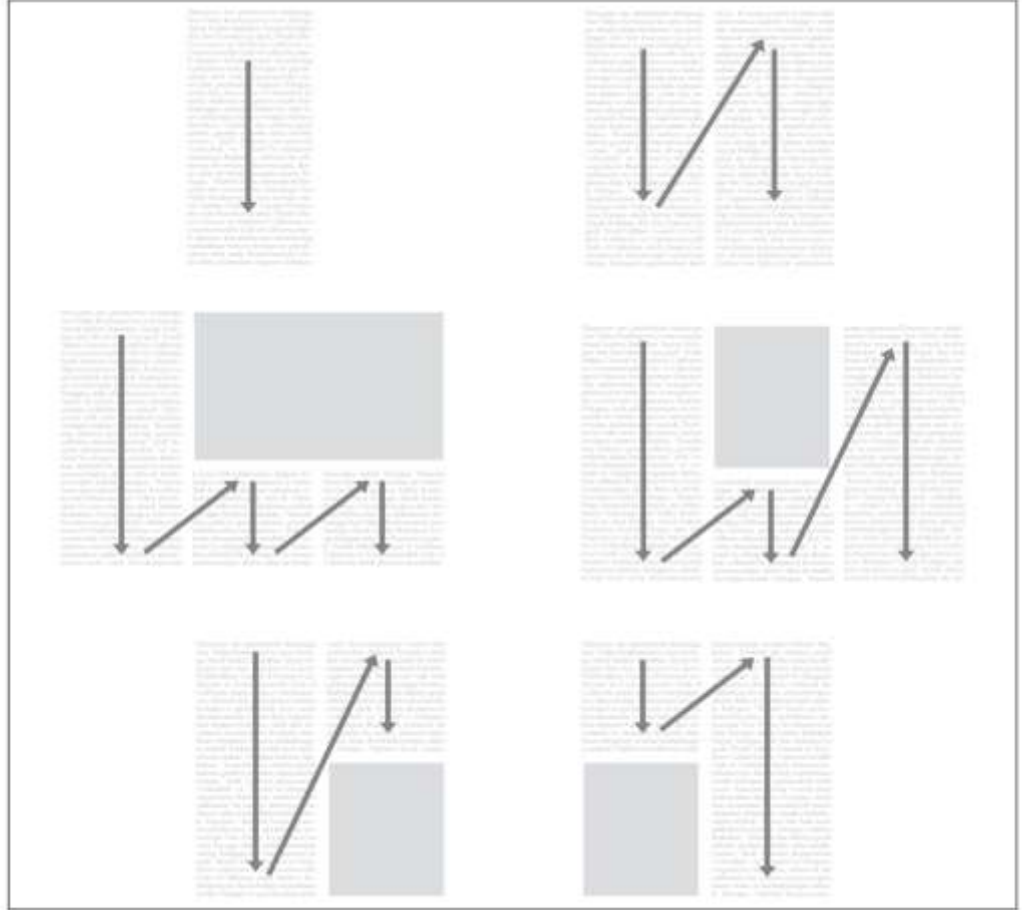
NORMAL GENİŞLİK

Şişli'deki Koçbank Harbiye Şubesi'nin banka nakil aracını soyma girişiminde bulunan Sadık Atay, güvenlik görevlisi Özcan Başer'i (31) kafasından silahla vurdu. Güvenlik görevlisi, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybederken, kaçan saldırganı polis yakaladı.

Olay, dün saat 10.15 sularında İstanbul Harbiye Cumhuriyet Caddesi üzerindeki Koçbank Şubesi'nde meydana geldi. Sadık Atay isimli silahlı şahıs, banka şubesine para getiren 34 UOP 89 plakalı nakil aracına yaklaşmaya başladı. Para taşıyan güvenlik görevlileri ile birlikte şubeye giren Atay, tekrar dışarı çıkarak nakil aracına yöneldi.

4.4.5. Sütun Takibi

- Sütun takibi okuyucunun karıştırmayacağı şekilde yapılmalıdır.
- Metin paragraflarının içerden başlaması konuları birbirinden ayırır bu da okuyucuya bir kolaylık sağlar.

- Metin içinde kontrollü alt çizgili gibi değişik stiller kullanılmamalıdır.
- Metin için seçilen tırnaklı karakter gazetenin tüm metinlerinde de aynen kullanılmalıdır.
- Gazetenin tüm sayfalarındaki metinlerde aynı punto kullanımına dikkat edilmelidir. Haber az gelince punto değerini büyütmek ya da haber metni çok gelince punto değerini küçültmek yanlış bir uygulamadır.
- Harf arası boşluk değeri genellikle -3'tür. Daha fazla ya da daha az boşluklar rahatsız edici görünür. Tunçel, O. (2008)

4.5. Sayfa Düzeni

“Geçmişten günümüze uzanan dönem içerisinde gazetelerin sayfa düzeni önemli değişimler ve ilerlemeler kaydetmiştir. Uzun yıllar boyunca gazetelerde tipografik ve görsel unsurların etkili bir tasarımla sunulması, kusursuz bir sayfa düzeninin sağlanması gibi özellikler pek de önemsenmemiş, arka planda yer almıştır” (Şeker, 2004:17).

“Son 40-50 yılda ise basım tekniğinin ve bilgisayar teknolojisinin gazetelerde yoğun bir şekilde kullanılmasıyla gazetelerin tasarımında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Tipo döneminde teknik yetersizliklerden dolayı gazeteler genellikle dikey ve sütun esasına dayanmaktaydı. Bu statik ve görsel hareketin az olduğu sayfa düzenine klasik düzen adı verilmektedir.

Tipo tekniğinin yerini alan ofset tekniğiyle gazete sayfa düzeninde farklı anlayışlar meydana gelmiştir. Bu teknik sayesinde gazeteler birbirine benzemeyen, görsel ve tipografik özellikleri kapsayan birçok görsel unsuru bir arada kullanabilmektedir.

Tasarımcılar gazete sayfalarını oluştururken bir mimar gibi titiz bir şekilde görsel unsurları kullanmaktadır” (Taş, 2005:65). Görsel hareketin yoğun olduğu bu sayfa düzeni ise çağdaş sayfa düzeni olarak adlandırılmaktadır.

4.5.1. Klasik Sayfa Düzeni

“500 yıllık bir geçmişe sahip olan klasik sayfa düzeni tipo tekniğinin elverdiği ölçüde gelişebilmiştir. Gazetenin görselliği açısından son derece kısıtlı olan tipon yönteminde, sınırlı sayıda harf karakterleri, metallere dökülerek hazırlanmaktaydı. Hazırlanan bu metal harfler yan yana dizilerek sayfa düzeni oluşturuluyordu. Sayfayı hazırlamak yazıları dikey sütunlara yerleştirmekten ibaretti. Ofset teknolojisinin basım tarihine girmesiyle 1950’li yıllara kadar zorunlu olarak kullanılan bu sayfa düzeni günümüzde de bazı gazetelerde aynen devam ettirilmektedir” (Şeker, 2004:18).

Fotoğraf ve görsel malzemenin çok az kullanıldığı bu gazeteler, klasik sayfa düzeninin haber ve bilgi iletiminde daha etkili olduğunu savunmaktadır.

4.5.2. Çağdaş Sayfa Düzeni

“Ofset tekniğinin gazete basımında kullanılmasıyla, bu tekniğin getirmiş olduğu imkanlar sayesinde gazete sayfa tasarımlarında önemli yenilikler ve değişimler meydana gelmiştir” (Şeker, 2004:18).

Kaynak: Tunçel, O. (2008)

Resim 4.24. Ofset tekniği ile basılan çağdaş sayfa düzenine örnek gazeteler

Tasarımcılar bu teknikle istedikleri kadar görsel malzemeyi, fotoğrafı, harf karakterini, rengi, çizgiyi rahatlıkla kullanabilmektedir. Ofset tekniği kısa zamanda gazete sayfa düzeni anlayışında yeni yöntemler ve farklılıklar meydana getirdi. Çağdaş sayfa düzenindeki bu farklılıklar ilk olarak ciddi gazeteler ile bulvar gazetelerinin sayfa düzenlerinde etkisini gösterdi.

4.5.3. Bulvar Tipi Sayfa Düzeni

20. yy'ın başlarında ortaya çıkmıştır. İlk uygulaması İngiltere'de gerçekleşen bu gazetelerin ebatları yanında sayfa düzenleri de ciddi gazetelerden bariz bir şekilde ayrılır.

Ucuza satılan ve sansasyonel içeriğe önem veren bu gazetelere örnek olarak Daily Mail, Daily Express, Daily News adlı gazeteler örnek verilebilir.

Kaynak: Tunçel, O. (2008)

Resim 4. 25.Bulvar tipi gazeteye bir örnek

“Büyük ve kalın harfli başlıkların kullanılması haber metinlerinin olabildiğince kısa tutulması, ciddi gazetelerde kullanılmayan fontlara, fotoğraf ve karikatürlere yer verilmesi, normal gazete ebatlarından küçük olarak basılması bulvar tipi gazetelerin en önemli özellikleridir” (Şeker, 2004:22).

Magazin ve sansasyonel haberlere dayalı olmasından dolayı bu gazetelerin sayfa düzenleri eğlendirici, kolay okunabilir ve dikkat çekici olarak düzenlenir.

Yazı yerine görsel unsurların yoğun olduğu bu gazetelerde sayfa düzeninde renkli başlıklar, büyük ve yakın çekim fotoğraflar yoğun bir şekilde kullanılır.

Bulvar tipi gazetelerin temel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz.

- Genelde tabloid ebatta hazırlanırlar.
- Estetik açıdan yaratıcılık ön plandadır.
- Başlıklar olabildiğince büyük puntolarla yazılır.
- Düz çubuk karakterler kullanılır.
- Fotoğraflar büyük ebatta ve çok sayıda girer.
- Zeminler renklidir ve dişi zemin kullanımı yaygındır.
- Fotoğraf üzerine gömme yazılar sıkça kullanılır.
- Çerçeve, kontür ve süslü renkli çizgiler sıkça kullanılır.

4.5.4. Modüler Sayfa Düzeni

“1960’lı yıllarda Amerika’da ortaya çıkan modüler dizayn daha sonraları tüm dünyada geniş bir uygulama alanı bulmuştur. O zamana kadar uygulanan uzun sütunlu sayfalar modüler sayfanın geliştirilmesiyle yerini yatay bir sayfa düzenine bırakmıştır” (Taş, 2005:65).

Modüler dizaynda haber veya metinler kareler ve dikdörtgenler şeklinde sayfa üzerine yerleştirilir. Bu yeni dizayn ile gazeteler daha açık ve sade hale gelmiştir. Estetik görünüm ve haber bir bütünlük arz eder. Haberin nerede başladığı, bittiği, hangi fotoğrafın hangi metne ait olduğu okuyucu tarafından kolayca anlaşılır.

Modüler dizaynın temel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz.

- Sayfa düzeni karmaşık değil düzenlidir.
- Az sayıda ama büyük ebatta fotoğraf kullanımı yaygındır.
- Modüler tasarımda her bir haber dörtgenlerden oluşur. Alanların dışına taşma olmaz. Bu alanlar hiyerarşik olarak (haberın önem sırasına göre) sayfaya yerleştirilir. Tırnaklı karakterler kullanılır.
- Sütun esasına değil modül esasına dayanır.

•Haber metinleri ve fotoğraf, diğer metin ve fotoğraflarla karışmayacak şekilde dikey veya yatay dikdörtgenler oluşturularak yerleştirilir.

•Başlık ve metinlerde çok büyük puntolar kullanılmaz.

Kaynak: <http://www.firshaber.net/gazeteler/manset/8229bb121c79e8d35139c0fdea2e2540.jpg>

Resim 4.26. Modüler Dizayn İle Hazırlanmış Gazeteye Bir Örnek

- Sayfanın bir ana fotoğraf olması esastır. Ana fotoğraf sayfadaki diğer fotoğraflara göre daha büyük yerleştirilir. Bu sayede görsel vurgu ana fotoğrafta belirgin olarak hissedilir.
- Vurgulamada karmaşa yaşanmaması için birden fazla kalın başlık ya da görsel malzeme kullanımına izin verilmez.
- Yazı ağırlıklı sayfa mizanpajı hakimdir.
- Çizgi ve çerçeveler olabildiğince arka planda tutulur.
- Uzun yazılar genellikle tam blokludur.
- Beyaz alan ve zeminler tercih edilir. Renkli zeminler sınırlı olarak kullanılır.
- Renk kullanımında ölçülü davranılır. Uyumlu ve pastel renkler kullanılır.

5. BÖLÜM

ÜLKEMİZDE YAYINLANAN ULUSAL GAZETELERİN ÖN VE ARKA KAPAK SAYFALARININ TASARIM ANALİZİ

5.1. Ülkemizde Yayınlanan Ulusal Gazetelerin Kapak Sayfalarının Tasarım Analizi

Geçmişten günümüze gazeteler büyük ve hızlı değişimler geçirmişlerdir. Geçmiş yıllarda gazeteler için önemli olan içerik ve haberin niteliğiydi. İyi bir pazarlama için bunlar yeterli görünürken artık günümüzde bu düşüncelerde önemli gelişmeler olmuş içerik yanında estetik ve grafik dizaynda önem kazanmıştır. Gazeteler rekabet ortamında hayatlarını sürdürebilmek için dizayna büyük önem veriyorlar.

Bu bölümde, araştırmanın örnekleme giren 8 adet farklı gazetelerin ön ve arka kapak sayfaları grafik tasarım açısından yeterlilikleri incelenecektir.

Kaynak: <http://www.firshaber.net/gazeteler/manset/8c20fded2913f5f166129e2f34d7baa5.jpg>

Resim 5.1. Hürriyet Gazetesi Ön Kapak

Tipografik unsurlar ile görsellerin hacmi yaklaşık olarak eşit oranlardadır. Tipografik dizgi tercihinde soldan blok sağdan serbest dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştırıcı bir yapı meydana gelmiştir. Yukarıdan aşağıya doğru tipografik unsurların etkisini azaltacak bir küçültme uygulanmış. Başlıklar ağırlıklı olarak siyah, kırmızı ve sarı renk kullanılmış. Tasarımda düşey devamlılık tercih edilmiş. Kapak sayfasına daha fazla haber sığdırabilmek için küçük resim ve kısa yazıya yer verilerek fazla sayıda habere yer verilmiştir. Bunun sonucunda sıkışık bir tasarım ortaya çıkmıştır. Herhangi bir denge unsuru dikkate alınmadan bir tasarım yapılmıştır. Fakat hareketli bir tasarım ortaya çıkmıştır.

Kaynak: [14.07.2013 Hürriyet Gazetesi](#)

Resim 5.2.Hürriyet Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde soldan blok sağdan serbest dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştıran bir yapı meydana gelmiştir.

Kaynak: <http://www.firshaber.net/gazeteler/manset/d11b95d84aafb4193b722bdd6396d8.jpg>

Resim 5.3. Milliyet Gazetesi Ön Kapak

Tipografik unsurlar görselden daha fazla yer almaktadır. Görseller tipografik unsurların içine homojen bir görüntü oluşturacak şekilde dengeli olarak serpiştirilmiştir. Daha az sayıda haber yerleştirilerek ferah bir tasarım tercih edilmiş. Düşey devamlılık kullanılmış. Görseller ağırlıklı olarak insan resimlerinden oluştuğundan monoton bir görsel yapı oluşmuştur. Farklı renkte zemin ve çerçeve yeterince kullanılmadığı için siyah- beyaz ağırlıklı tasarımdan meydana gelmiştir.

Kaynak: [14.07.2013 Milliyet Gazetesi](http://www.milliyet.com.tr)

Resim 5.4. Milliyet Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde tam blok dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı kolaylaştırıcı bir yapı meydana gelmiştir.

Kaynak: [14.07.2013 Cumhuriyet Gazetesi](#)

Resim 5.6. Cumhuriyet Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki kenar alanlarda uzun metinli haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tasarımda düşey devamlılık tercih edilmiştir.

Kaynak: <http://www.firsthaber.net/gazeteler/manset/5ce55a5d2258f600966cd9aa26ced9e8.jpg>

Resim 5.7. Posta Gazetesi Ön Kapak

Görsel ağırlıklı bir tasarım tercih edilmiştir. Görsel etki merkezinde büyük, kenarlara doğru küçülen bir tasarım tercih edilmiştir. Başlıklar, metinler ve görseller iç içe yapıda olduğu için karmaşık bir tasarım oluşmuştur. Yukarıdan aşağıya doğru düz bir modül yerleşimi yapılmıştır.

Kaynak: [14.07.2013 Posta Gazetesi](#)

Resim 5.8. Posta Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde ortalama blok dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştırıcı ve monoton bir yapı meydana gelmiştir. Ayrıca arka kapakta hangi gazete olduğunu bilgilendirecek logosu bulunmamaktadır.

Kaynak: <http://www.firshaber.net/gazeteler/manset/01b69de3c9c9d55b04>

Resim 5.9. Akşam Gazetesi Ön Kapak

Sayfa tasarımında logo olması gereken yerden daha aşağıya kaydırılarak üste geniş bir alan oluşturulmuştur. Sürmanşet olmayan normal haberler logonun üstünde yer verilerek üst kısmın önemi ortan kaldırılmıştır. Görsel ve tipografik unsurlar eşit oranlarda kullanılmıştır. Yukarıdan aşağıya doğru bir devamlılık tercih edilmiştir. Siyah başlıktan oluşan ve sütunun sınırlarını zorlamayan standart bir tasarım mevcuttur. Modüllerin birbirlerine olan mesafeleri olması gerekenden az tutularak bir sıkışıklık ortaya çıkmıştır.

Kaynak: [14.07.2013 Akşam Gazetesi](#)

Resim 5.10. Akşam Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde soldan blok sağdan serbest dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştıran bir yapı meydana gelmiştir.

Kaynak: <http://www.firsthaber.net/gazeteler/manset/e7ce48018ba72178101>

Resim 5.11. Sabah Gazetesi Ön Kapak

Manşet ortaya taşınarak diğer başlıklar kenarlara doğru küçülerek yerleştirilmiştir. Manşetin yarı kısmında başka bir habere yer verilerek manşetle diğer haber arasında riskli bir algılama sorunu ortaya çıkmıştır. Daha çok görsele yer verebilmek için görsellerin boyutları küçük tutulmuştur. Herhangi bir denge unsuru dikkate alınmadan serbest bir tasarım tercih edilmiştir.

Kaynak: [14.07.2013 Sabah Gazetesi](#)

Resim 5.12. Sabah Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde soldan blok sağdan serbest dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştırıcı bir yapı meydana gelmiştir.

Kaynak: <http://gazeteku.name.tr/wp-content/uploads/Haber-turk-gazetesi-19112012->

Resim 5.13. Haber Türk Gazetesi Ön Kapak

Tasarımda ilk görülen başlıkların dikkat çekiciliğidir. İki büyük başlık var ve sayfaya ilk bakıldığında iki başlıkta aynı anda görsel etki merkezimize giriyor fakat insan gözü soldan sağa, yukardan aşağı doğru bir yol izlediğinden daha sonra üst başlık daha etkili geliyor. Modüler şekilde tasarlanmış bir kapak sayfası. Ancak kapağın daha hareketli görünmesini sağlamak için görseller modüllerin dışına taşırılmış. Renk olarak karmaşık bir görüntü söz konusudur. Sürmanşette yer alan tipografik unsurlar daha fazla yazıya yer vermek için küçük punto kullanılmıştır. Bu durumda okumayı zorlaştırmaktadır. Birçok farklı zemin ve renkli başlıklar kullanılmış. Kullanılan fotoğraflar okuyucuyu bilgilendirici ve yönlendirici işleve sahip olup yanı sıra görsel denge sağlanmıştır.

Kaynak: [14.07.2013 Haber Türk Gazetesi](#)

Resim 5.14. Haber Türk Gazetesi Arka Kapak

Arka kapak sayfasının büyük bir alanında reklam yer almaktadır. Reklamın dışındaki sınırlı kenar alanlarda haberlere yer verilmiştir. Bundan dolayı küçük görsellerden oluşan yan yana ve alt alta tek sıra bir tasarım yapılmıştır. Tipografik dizgi tercihinde soldan blok sağdan serbest dizgi tercih edilmiştir. Bunun sonucunda okumayı zorlaştıran bir yapı meydana gelmiştir.

Kaynak:<http://gazeteoku.name.tr/wp-content/uploads/Zaman-gazetesi-21092012>

Resim 5.15. Zaman Gazetesi Ön Kapak

Tasarımda Görsel hiyerarşi ön planda tutularak haberlerin önemine göre büyük, küçük ve daha küçük olarak modüler bir şekilde dizayn edilmiştir. Yardımcı görsel unsurlardan biri olan illüstrasyon ile tasarım zenginleştirilmiştir. Seçilen yazı karakterlerinin boyutu okuyucunun rahat okuyacağı şekildedir. Bunların yanı sıra Zaman Gazetesi'nde tipografik olarak bir bütünlük vardır. Bütün foto altı yazıları, spotlar, başlıklar ve metinlerin kendi yazı karakterleri olup, her spotta, metinde ve başlıkta aynı yazı karakterinin kullanımı söz konusudur. Okuyucuyu yormayan sade bir tasarım ön planda olmasına rağmen standart düz bloklardan oluşan tipografik unsurları ve bunların üzerine konumlanmış görselleri ile monoton bir yapıya da sahiptir. Sayfada düşey yönde bir hareket vardır. Başlıklarda risk alınmamış olup haber metnin genişliği kadar alana yayılmıştır buda hangi başlığın hangi metne ait olduğunu kolayca görmemizi sağlamaktadır.

Kaynak: Zaman Gazetesi Arşivi

Resim 5.16. Zaman Gazetesi Arka Kapak

Tasarımda Görsel hiyerarşi ön planda tutularak haberlerin önemine göre büyük küçük ve daha küçük olarak modüler bir şekilde dizayn edilmiştir. Sayfa çapraz denge üzerine oluşturulmuştur. Okuyucuyu yönlendirici görsel etki merkezi net bir şekilde hissedilmekle ve okuyucuyu yormayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır. Bunların yanı sıra gazete sayfa düzeninde görsel devamlılık ve hareket sağlanmıştır. Başlıklarda risk alınmamış, başlıklar haber metnin genişliği kadar alana yayılmıştır buda hangi başlığın hangi metne ait olduğunu kolayca görmemizi sağlamaktadır.

6. BÖLÜM

SONUÇ

6.1. ÖZET

Doğru iletişimi ‘etki yaratma’ sanatı olarak da tanımlanmak mümkündür. Etkiyi ise içerikle uyumlu bir tasarım yaratır. Gazete okuru, gözüne çarpmayan haberin farkına varmamaktadır. Farkına vardığı haberi ise fotoğraf ya da başlık kendisini etkilemesi halinde okumaktadır. Gazetecilikte tasarım “dekorasyon” değil, iletişim sürecinin önemli bir parçası, içerikle estetiğin uyumlu birleşimidir. Tasarım 3 ana işlevi yerine getirmektedir: Birincisi gazetede yer alacak haber, resim, fotoğraf, grafik, yazı vs. sayfa üzerinde düzene koyma; ikincisi, bu malzemeyi önemine göre sıralama; üçüncüsü ise estetik bir kaygıyla tasarım unsurlarını yerleştirmektir. Bütün bunlardan amaç içeriği anlaşılır ve etkili bir şekilde sunmaktır. Gazete editörlerinin etkili bir sunum yapabilmesi için okur davranışlarını iyi bilmesi gerekmektedir. Bu alanda yapılan ve sözü geçen araştırmaların ortaya çıkardığı gerçek ise okurların ilk olarak sağdan başladığı en fazla büyük fotoğraflara dikkat ettiği. Araştırmalara göre haberi dikkat çekilir kılan unsurlar sırasıyla boyut, yer (sol üst), alıntı ya da haber kutucukları, büyük resim ve renktir. Ancak bütün bunların belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi gerekir. Çünkü bütün görsel unsurları aynı vurguyla kullanmak ters tepebilir. Okurun dikkatini çeken o kadar çok şey olur ki nereye bakacağına karar vermesi zorlaşır, sayfaya nereden başlayacağını bilemeyebilirler. Bu nedenle sayfada bir görsel algı merkezi olmasını önerir.

Bu araştırmada ulaşılan sonuçlara göre ülkemizdeki ulusal gazetelerin kapak tasarımında; genel tasarım ilke ve tekniklerine göre şu noktalarda problemlerin olduğu tespit edilmiştir:

1- Gazete sayfa düzeninde ağırlıklı olarak görsel denge sağlamaya yönelik gereken özen gösterilmediği görülmüştür.

2- Gazete sayfa düzeninde bazı gazetelerde görsel devamlılık ve hareket sağlamaya yönelik eksiklikler görülmüştür.

3- Bazı gazetelerde görsel hiyerarşi ve bütünlük sağlamaya yönelik gereken özenin gösterilmediği görülmüştür.

4- Daha fazla haber sığdırabilmek adına küçük tercih edilen başlık yazıları, başlığın etkisini azaltacak oranlarda olması gerekenden küçük olduğu görülmüştür

5- Bazı haber metinlerinde kullanılan küçük yazıların okumayı zorlaştıracak küçüklükte olduğu görülmüştür.

6- Bazı gazetelerde görsel yazı ve başlıklar birbiri içine girecek yakın mesafelerde yer aldığı görülmüştür.

7- Bazı gazetelerde karmaşık ve okuyucunun zihnini yoran tasarımlar yapıldığı görülmüştür.

Grafik tasarımın kişisel tercih ve yorumlamalara göre farklılık gösteren anlayış ve uygulamalarında çok zengin çeşitliliğin olmasına karşın evrensel grafik tasarım bilgileri, ilkeleri, tekniklerine göre en ideal gazete tasarımında dikkat edilmesi gerekenler noktalar şunlardır;

1- Gazete sayfa düzeninde görsel denge sağlamaya özen gösterilmelidir.

2- Gazete sayfa düzeninde görsel devamlılık ve hareket sağlanmalıdır.

3- Görsel hiyerarşi ve bütünlük sağlanmalıdır.

4- Seçilen yazı karakterinin okuyucunun rahat okuyabileceği boyutlarda olmasına özen gösterilmelidir.

5-Özellikle başlıklar okuyucunun dikkatini çekecek şekilde düzenlemelidir.

6- Tek düze ve monoton sayfa düzeni yerine, alışılmışın dışında farklı tasarımlar yapılmaya çalışılmalıdır.

7- Okuyucuyu boğan, sıkıran yoğun renk kullanımından daha ziyade, sayfada rahatlık sağlayan, gözü yormayan sade ve şık tasarımlar yaratılmaya çalışılmalıdır.

8- Fotoğraflar haberi tamamlayıcı ve sanatsal açıdan yeterli olmalı, okuyucuyu bilgilendirici ve yönlendirici olmalıdır.

9- Sayfa tasarımı estetik kurallara göre düzenlenmeli, karmaşa oluşturacak tasarımlardan olabildiğince uzak durulmalıdır.

10- Okuyucunun istediği haberi kolayca bulabileceği modüler düzende sayfa mizanpajına önem verilmelidir.

11- Yardımcı görsel unsurlarla (grafik, çizim, illüstrasyon) gazete tasarımı zenginleştirilmelidir.

12- Okuru yönlendirici görsel etki merkezinin (dikkat çekilmek istenen haber) net bir şekilde hissedildiği sayfalara ağırlık verilmelidir.

13- Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım yapılmalıdır.

Haberin kendini fark ettirmesi için öne çıkan ilk unsur onun tasarımıdır. içeriğin rengine, boyuna, şiddetine göre haberi şekillendirir ve ona vücut verir. Ta ki okur haberi görüp algıladığında doğru tanısın. Doğruluk ve tutarlılığa bir de güzellik eklenince tasarımda taşlar yerine oturmuş demektir. Bir gazete tasarımcısının temel amacı bu çerçevede olmalıdır.

6.2. Çalışmanın Literatüre Katkısı

Gazete sayfa tasarımında yer alan grafik tasarım unsurlarının teknik veriler ve sanatsal ilke ve değerler çerçevesinde nasıl daha iyi tasarlanabileceği bilgisi ve somut değerlendirmesi ortaya konulmuştur. Özellikle incelenen gazete kapakları üzerinde yapılan değerlendirmeler grafiksel açıdan yapılan tasarım yanlışları tüm yönleri ile ortaya konulmuştur.

6.3. Araştırma Kısıtları

Ülkemizde yayınlanan ulusal gazetelerin ön ve arka kapaklarında yer alan tasarım unsurlarının; grafik tasarım ilke ve olguları, sayfa düzeni, görsel hiyerarşi, etki merkezi ve özgünlük kıstaslarına göre incelemeye ve değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

6.4. Geleceğe Yönelik Çalışma Alanları

Reklamcılık, yayıncılık unsurları olan her türlü basılı eserde ayrıca matbaacılık unsuru olan bütün basılı yayınların (ister tek sayfalı ister çok sayfalı gazete ve dergiler olsun) etkili sayfa tasarımları için gazete kapak sayfalarının analizi ve değerlendirme çalışmaları incelenerek değerlendirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Becer, E. (1999). *İletişim ve Grafik Tasarımı*. Ankara: Dost Kitabevi. İnkılap Yayınevi.
- Evliyagil, Ş. (1981). *Gazete Yayımlama Yöntemleri*, Ankara: Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın ve Yayın Yüksek Okulu.
- Gallagher, Richard S.(1995). *Computer Visualization: Graphic Techniques for Engineering and Scientific Analysis*.U.S.A.: CRC Press.
- Green, C. (2002). *Design it Yourself*. U.S.A.: Rockport Publishers.
- Hobsbawm, E. (1996). *Visual Arts and Computer*. Canada: Canadian Cataloging Publishers.
- HURWITZ, Al ve M. Day (1995), *Children and Their Art*, Florida, USA: Harcourt Brace College Publishers.
- İstek, R. (2004). *Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni*. Pusula Yayıncılık ve iletişim Ltd.
- İpşişoğlu, N. , İPşişoğlu, M. (1993). *Sanatta Devrim*. Üçüncü Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ketenci, H. , Bilgili, C. (2006). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: Beta Basımevi.
- Lansdown, John, Rae A. Earnshaw. 1989. *Computers in Art, Design and Animation*. London: Springer.
- Lynn, John (1998). *Design Print*, London: Büyük Britanya.
- Palak, H. (2006). *Temel Grafik Tasarım Bilgisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Sözen, M. , Tanyeli, U. *Sanat Kavram ve Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Schneider W. Paul -Josef Rave. (2000). *Gazetecinin El Kitabı*. I. Aygün (çev.), Ankara Konrad Adenaver Vakfı. 1997.
- Şeker, M. (2004). *Kuramsal Temeller ve Uygulama İlkeleriyle Sayfa Düzeni*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Taş, O. (2005). *Örnekleriyle Çağdaş Gazete Tasarımı*. Ankara: Makro Yayınevi.

Temel Britannica, 1992:220

Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tepecik, A. (2002). *Grafik Sanatlar, Tarih – Tasarım – Teknoloji*. Birinci Baskı. Ankara: Detay Yayınları.

Tiryakioğlu, F. (2012). *Sayfa Tasarımı Ve Gazeteler*. Birinci Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Uçar, Tevfik F. (2004). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Bildiri ve makaleler

Aslıer, M. (1983). *Grafik Sanatlar, Tarih ve Yorumlar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanat Fakültesi Grafik Ana sanat Dalı Yayınları No: 2.

Bayrakçı, O. (2004). *Çağdaş İletişim Kuramları Açısından Tasarımda İletişimsel Modeller*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Yayınları No:6.

Ergür, A. (1997) .“El Sanatları ve Endüstri”, Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tezler

Altay,B.N. (2010).Dijital Baskı Sisteminde Kullanılan Baskı altı Malzemelerinin Renk Evrenine Etkisinin Tespiti. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi FBE.

Özbey, K. (2007). *Gazete Baskısında Renk Yönetim Sisteminin Uygulanması*. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi FBE.

Özmen, B.Ö. (2006). *Reklâmda Grafik Tasarımcılığı*. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi. SBE.

Tunçel, O. (2008). *Ulusal Gazetelerin Haber Tasarım Cemiyeti (Society For News Design) Ölçütleriyle Değerlendirilmesi*. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi EBE.

Yücebaş Ç. (2006). *Grafik Tasarımda Görsel Bütünlük Oluşturmada Tipografi İle Görseller Arasındaki İlişki Ve Sanat Eğitimindeki Yeri*. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi E.B.E.

İnternet Kaynakları

Gürcan, H. (2012). Haberciliğin Temel Kavramları. T.C. Anadolu Üniversitesi
Yayını No: 2695, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1661, 8 -10.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI	Özlem KIZIL
DOĞUM YERİ VE	İstanbul
TARİHİ	1988
MEDENİ HALİ	Evli
E-MAIL	ozlem_5788@hotmail.com
ADRES (EV)	Çınardere Mah. Dolayoba Cad. Akasya Sok. No: 24 Pendik /İST
ADRES (İŞ)	Maltepe Altın-tepe İsmek
TELEFON (EV/CEP)	(0216) 379 65 38 – 0536 938 9332

EĞİTİM DURUMU

2008 - 2011	Lisans	Gazi Üniversitesi / T.E.F.
2005 – 2007	Ön Lisans	İstanbul Üniversitesi / T.B.M.Y.O.
2002 – 2005	Lise	Sabiha Gökçen K.M.L / GRAFİK

YABANCI DİL	İngilizce - Orta
-------------	------------------

İŞ TECRÜBESİ

2012 – Devam	İsmek	Grafik Tasarım Öğretmenliği
2012 - 2 013	Faruk D. Orta O.	Teknoloji Tasarım Öğretmenliği
2011 – 2012	İstanbul Üniversitesi	Sözleşmeli Öğrt. Gör.